

STRATEGIA DE DEZVOLTARE RURALĂ
A MICROREGIUNII CIUCUL DE JOS
2016 - 2020

2016

STRATEGIA DE DEZVOLTARE RURALĂ A MICROREGIUNII CIUCUL DE JOS

2016-2020

2016

Realizat de:

Asociația microregională „Alcsík”

Coordonator proiect:

Dr. KASSAY János

Autori:

Mátéffy Mária-Aranka, PhD

Berényi Ildikó

Butyka Lorand

Koszta Csaba János

Lakatos-Berényi Ágnes Enikő

Hosszú Emese

Miklós Árpád

Finanțat din fondurile proprii ale Asociației microregionale „Alcsík”

2016

Strategia de dezvoltare rurală a microregiunii Ciucul de Jos

Introducere.....	3
Aspecte demografice.....	5
Numărul populației în perioada 1990-2016.....	5
Structura populației – Vârstă medie	6
Piramida vîrstelor	8
Raportul de dependență demografică.....	10
Rata generală a natalității și mortalității.....	11
Mișcarea migratoarea a populației microregiunii	13
Structura populației în funcție de etnie și religie	14
Structura populației în funcție de nivelul instituției de învățământ absolvit	17
Dotarea cu instalații a locuințelor.....	18
Viața economică în Ciucul de Jos.....	20
Prezentarea generală a firmelor.....	20
Forța economică în Microregiunea Ciucul de Jos.....	22
Activitatea firmelor în comunele microregiunii.....	23
Analiza SWOT a microregiunii.....	27
Punctele analizei SWOT în domeniul educației și a culturii	27
Punctele analizei SWOT în domeniul agricol.....	28
Punctele analizei SWOT în domeniul economic	29
Propunerile de dezvoltare.....	30
Portofoliul de proiecte.....	32
1. Lanț de aprovisionare scurt la Ciucul de Jos.....	32
2. Delimitarea urbanistică zonelor de dezvoltare agricolă	35
3. Exploatarea produselor forestiere nelemnăoase	36
4. Program de mobilitate.....	39
5. Dezvoltarea unui Centru de colectare și prelucrare a laptelui	42
6. Înființarea unui punct de sacrificare pentru animalele din zona Ciucului, dezvoltarea unui centru de prelucrare a cărnii.....	44
7. Farmshop „Akókapu”	46

8. Gestionarea vânătului	48
9. Dezvoltarea unei identități unitare ale microregiunii Ciucul de Jos.....	50
10. Dezvoltarea activităților de producție și prelucrare a plantelor medicinale și de condimente	52
11. Ocrotirea moștenirii rurale	54
12. Drumuri tematice în Microregiunea Ciucul de Jos	56
13. Dezvoltarea competitivității operatorilor de turism din Microregiunea Ciucul de Jos	58
14. Diversificarea activităților economice prin dezvoltarea serviciilor turistice, altele decât cele de cazare și alimentație	60
15. Dezvoltarea Liceului Tehnologic Tivai Nagy Imre	63
16. Centru Situații de Urgență și Intervenții pentru microregiunea Ciucul de Jos	65
17. Program de prevenire și de protecția împotriva inundațiilor și secerii din microregiunea Ciucul de Jos.....	67
Analiza încadrării strategiei de dezvoltare a microregiunii Ciucului de Jos în documente strategice de dezvoltare locale, județene, regionale, naționale.....	69
BIBLIOGRAFIE.....	73

Introducere

În prezența lucrare s-a urmărit analiza disparităților dintre mediul urban național și rural al microregiunii Ciucul de Jos prin prisma tuturor componentelor sale: potențialul demografic, agricultură, școală, cultură, economie, posibilele interacțiuni între cele două medii de viață.

Pentru reducerea disparițăilor față de media națională și europeană, una dintre soluții o reprezintă elaborarea și implementarea unor strategii de dezvoltare de către comunitățile locale, având ca punct de pornire nevoile identificate la nivel local și potențialul endogen.

Implicarea locuitorilor în dezvoltarea propriilor zone poate contribui la realizarea unei dezvoltări dinamice, sprijinită de o strategie de dezvoltare rurală elaborată și implementată local și administrativă de Asociația de dezvoltare microregională Alcsík, care va reprezenta intermediatorul dintre populație și structurile de dezvoltare. După abordarea noastră toate intervențiile, fiind implementate local, sunt bazate pe un parteneriat între structurile microregionale și cele locale, implicit strategia microregională are un caracter complementar și de susținere a strategiilor locale.

Prezența strategie de dezvoltare rurală este rezultatul voinei membrilor fondatori, conducerii și managementului Asociației microregionale Alcsík, respectiv comunele componente, care și-au asumat sarcinile ce le revin în consultarea publică și au sprijinit elaborarea acestuia.

În demersul asociației se pune un accent deosebit pe cooperarea actorilor sociali și economici care, pe lângă avantajele economice, urmărește dezvoltarea durabilă a resurselor din regiune, îmbunătățirea calității vieții, protecția valorilor naturale și culturale.

Pe lângă principiile clasice ale dezvoltării rurale, spiritul acestei lucrări se bazează și pe:

- Principiul concentrării resurselor, în spiritul căruia Asociația Microregională Alcsík concentrează fondurile sale asupra proiectelor bine fundamentate și cu șanse de reușită, și durabile care prezintă avantaje pentru o arie mai largă decât un UAT.
- Principiul cercetării și aprecierii, în spiritul căruia în procesul realizării și implementării acestui document strategic, Asociația Microregională Alcsík apreciază și evaluează schimbările economice și sociale intervenite. Folosește în mod regulat resursele intelectuale și de cercetare, în scopul atingerii scopurilor sale propuse.
- Principiul eficienței managementului instituțiilor, în spiritul căruia, bazându-se pe rezultatele obținute, Asociația Microregională Alcsík dezvoltă în continuare rețeaua instituțională care are ca scop realizarea scopurilor, în spiritul principiilor dezvoltării rurale. Pregătește și

reînnoiește treptat managementul rețelei instituționale pentru ca acesta să reacționeze flexibil la cerințele schimbării și să dea răspunsuri adecvate la noile provocări. Conlucreză cu celelalte asociații microregionale din zonă în scopul soluționării în comun a anumitor probleme și demarării de noi proiecte de dezvoltare, precum și cu Asociația LEADER „Csík”, al cărui membru fondator este.

Ne exprimăm speranța că microregiunea Ciucul de Jos și prin prezenta strategie va reuși să fructifice oportunitățile, care se întrevăd în dezvoltarea rurală în perioada de programare 2014-2020.

Gergely András

Președintele Asociației Microregionale „Alcsík”

Aspecte demografice

Numărul populației în perioada 1990-2016

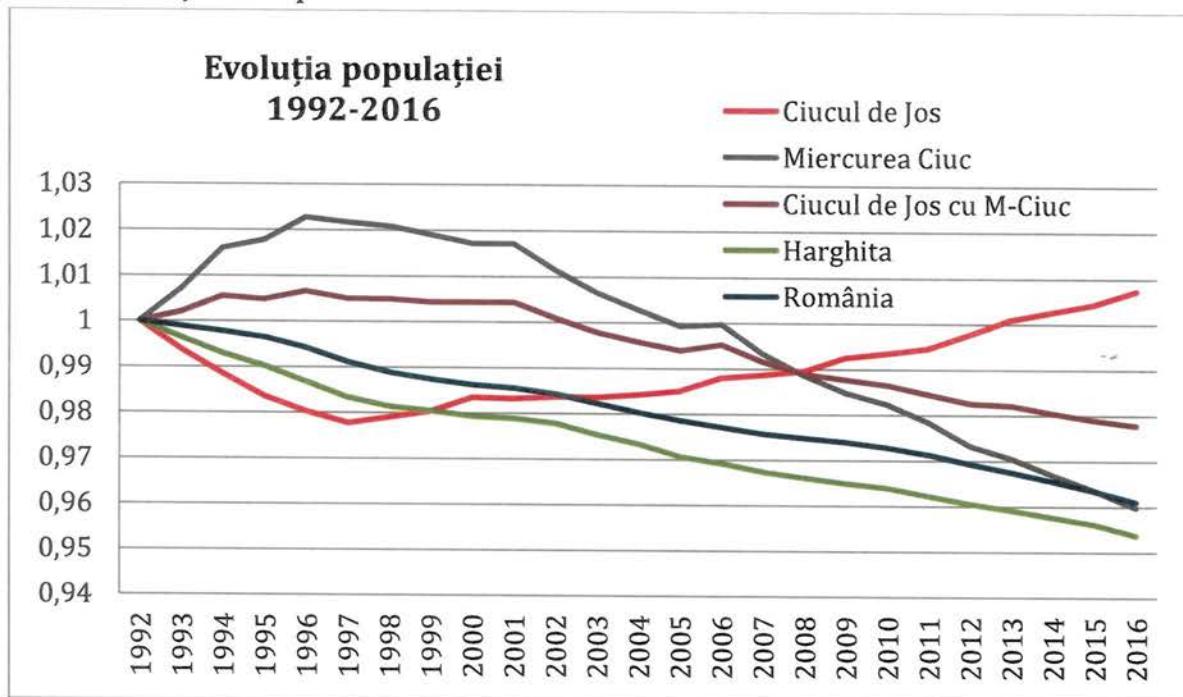
Între anii 1992 și 2016 numărul populației în microregiune înregistrează o scădere urmând tendințele înregistrate la nivel național cât și la nivelul județului Harghita, procese cauzate în special de fenomenul migrației externe al forței de muncă. Acesta se resimte și la nivelul Ciucului de Jos, însă se poate observa faptul că, față de tendința națională, în mediul rural al microregiunii analizate numărul populației arată o ușoară creștere. În ultimii 10 ani populația rurală a Ciucului de Jos a crescut aproape cu 2%.

Pe baza datelor obținute de la Institutul Național de Statistică în anul 2016 populația microregiunii număra 69.101 locuitori, din care în mediul rural trăiau 27.029 persoane. Raportul bărbați/femei la nivelul întregii microregiuni prezintă o diferență în dezavantajul bărbătașilor (48,66%), dar dacă analizăm acest indicator în mediul rural al microregiunii raportul se schimbă, de fapt nu există diferență semnificativă între ponderea femeilor și bărbătașilor, 50,24% sunt bărbați și 49,76% sunt femei.

	număr persoane				Variație 2016/2007	
	1992	2007	2015	2016	abs.	%
Băile Tușnad	2036	1831	1674	1684	-147	-8,03
Ciucsângheorgiu	5291	4999	5030	5029	30	0,60
Cozmeni		2147	2265	2260	113	5,26
Leliceni		1747	2071	2141	394	22,55
Plăieșii de Jos	3048	2917	2873	2855	-62	-2,13
Sâncrăieni	6353	2600	2614	2619	19	0,73
Sânmartin	4569	2369	2402	2401	32	1,35
Sântimbru		2089	2166	2187	98	4,69
Sânsimion	3461	3579	3640	3637	58	1,62
Tușnad	2074	2252	2215	2216	-36	-1,60
Ciucul de Jos	26832	26530	26950	27029	499	1,88
Miercurea Ciuc	43833	43542	42236	42072	-1470	-3,38
Ciucul de Jos inclusiv M-Ciuc	70665	70072	69186	69101	-971	-1,39
Harghita	349886	338480	334538	333674	-4806	-1,42
România	23143860	22582773	22298253	22241718	-341055	-1,51

Sursa: <http://statistici.insse.ro/shop/?page=tempo1&lang=ro>, editat.

Față de anul 2007, în localitățile analizate cea mai mare creștere a populației s-a înregistrat în comuna Leliceni, unde numărul populației a crescut cu aproape 50% (48,81%). Se poate constata tendință de scădere a populației în trei localități a microregiunii și anume în Băile Tușnad, unde numărul populației a scăzut cu 8,8%, în Miercurea Ciuc unde se înregistrează o diminuare cu 3,38%, respectiv în Plăieșii de Jos cu o scădere de 2%. Analizând aspectele legate de tendințele înregistrate în numărul populației se poate vedea că până anul 1996 în Miercurea Ciuc această tendință era de creștere iar în Ciucul de Jos de scădere, iar după anul 1997 se inversează procesul și astfel în timp ce populația municipiului scade populația Ciucului de Jos începe să crească.

Sursa: <http://statistici.insse.ro/shop/?page=tempo1&lang=ro>, editat.

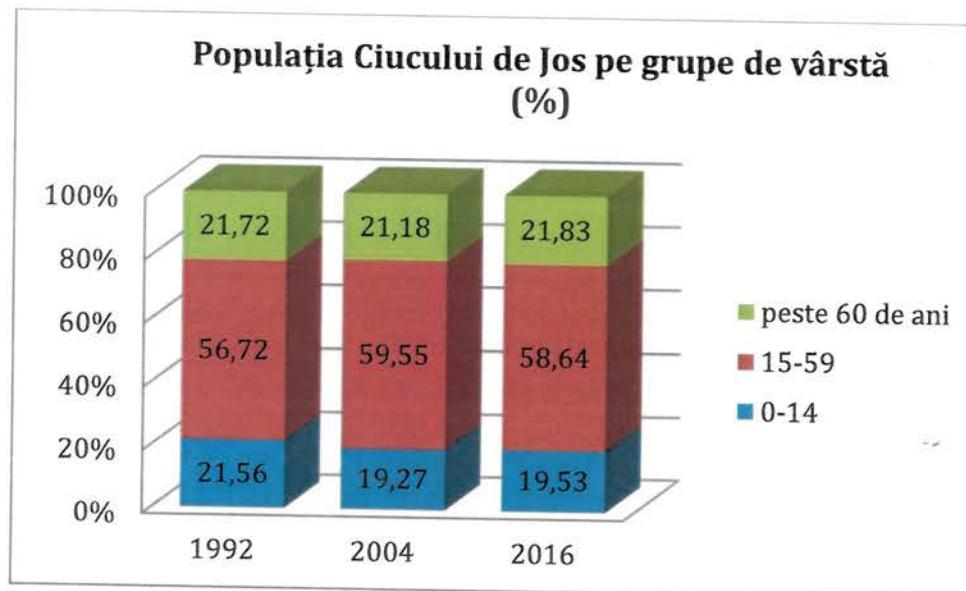
Structura populației – Vârstă medie

În zona rurală a microregiunii evoluția vîrstei medii arată o tendință de creștere, comparativ cu evoluția acestui indicator la nivelul județului Harghita și la nivel național, unde creșterea este mai moderată. Din 1992 până în 2016 vîrstă medie a crescut cu mai mult de un an (1,2 ani). În Miercurea Ciuc creșterea vîrstei medii este mult mai semnificativă, din anul 1992 în municipiu vîrstă medie a crescut de la 30 de ani la 40 de ani.

În anul 2016 vîrstă medie în Ciucul de Jos era de 38,21 ani, este ușor mai mică decât valoarea înregistrată la nivel național și la nivelul județului Harghita unde vîrstă medie ajunge la valoarea de 40 de ani.

După anul 1992 atât la nivel județean și cât și la nivel național se poate constata un proces de îmbătrânire demografică, ponderea populației vîrstnice crește constant. În

satele din microregiune acest proces devine vizibil numai în ultimii şase ani dar la un nivel mult mai moderat. În anul 2010 ponderea populaţiei de 60 ani şi peste era de 21,07%, şi în anul 2016 de 21,83%. Diferenţa dintre tendinţa naţională şi regională se datorează faptului că populaţia regiunii, comparativ cu populaţia naţională, prezintă o creştere generală: atât populaţia activă cât şi cea Tânără arată o creştere lentă, nu numai populaţia în vîrstă (peste 65 ani), aşa cum se întâmplă în general în ţară.

Sursa: <http://statistici.insse.ro/shop/?page=tempo1&lang=ro>, editat.

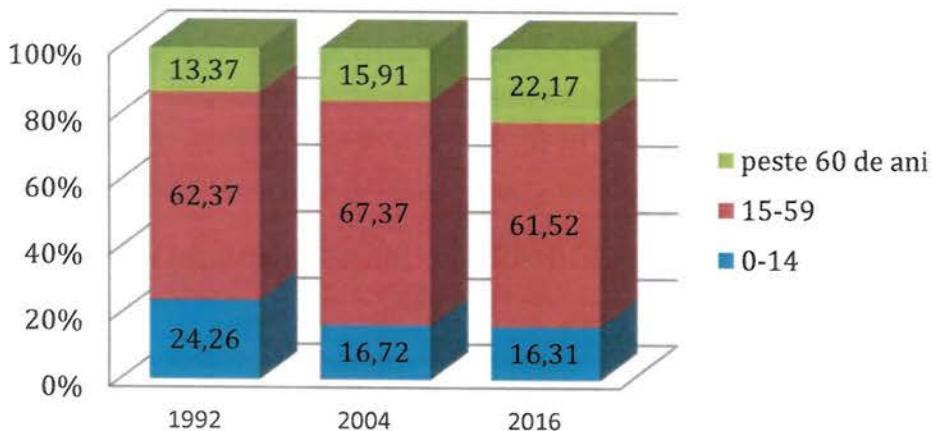
Luând în considerare valorile relative după anul 1992 nu s-au înregistrat schimbări semnificative în structura populaţiei microregiunii. Până anul 2004 ponderea populaţiei active creşte aproape cu 3%, apoi scade la 1,1% până 2016.

În anul 1992 cea mai Tânără localitate era Băile Tuşnad, cu cea mai mică ponderea a populaţiei în vîrstă (14,68%), iar în anul 2016 mai mult decât 26,60% din populaţia oraşului aparţine grupei de vîrstă de peste 60 de ani.

În 1992 în comuna Plăieşii de Jos ponderea vîrstnicilor prezintă o valoare relativ semnificativ de 30,94%, valoare care a scăzut constant până la 24,48% în anul 2016. Cu această pondere Plăieşii de Jos este comuna cu cea mai înaintată în vîrstă după Băile Tuşnad. Cea mai scăzută pondere a vîrstnicilor este la Cozmeni (19,02%).

Structura populaţiei microregiunii este diferită dacă includem şi populaţia municipiului Miercurea Ciuc. Procesul de îmbătrânire este mult mai drastic, începând din anul 1992 ponderea populaţiei în vîrstă creşte cu aproape 10% şi ponderea tinerilor scade cu 8%.

Populația Ciucului de Jos pe grupe de vârstă cu M-Ciuc (%)

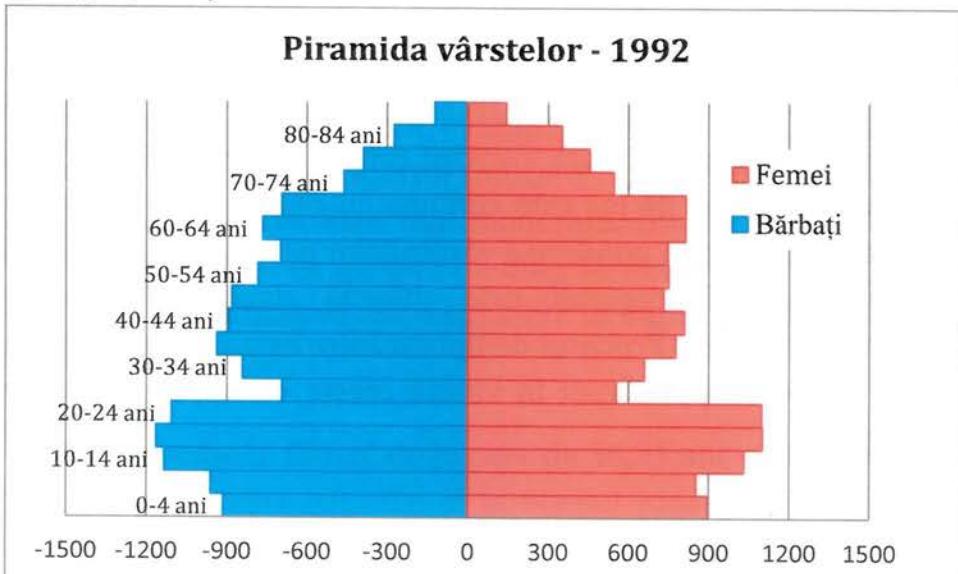

Sursa: <http://statistici.insse.ro/shop/?page=tempo1&lang=ro>, editat.

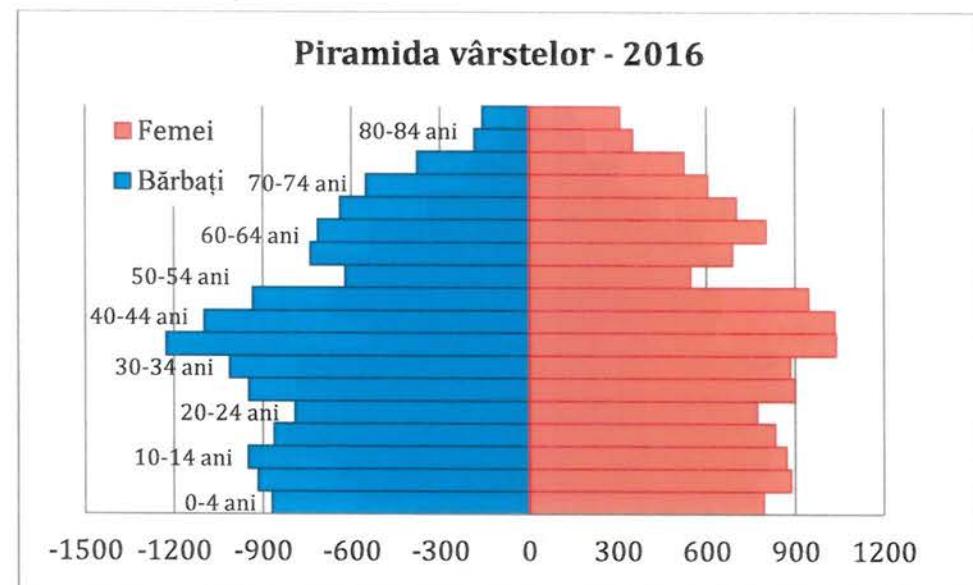
Piramida vîrstelor

În microregiune evoluția piramidelor urmează trendurile europene și naționale, dar cu o intensitate mai redusă. În anul 1992 piramida vîrstelor a culminat în grupa de vîrstă 14-24 de ani. Până în anul 2016, punctul culminant s-a mutat la grupa 34-44 de ani, deci populația regiunii a fost afectată de un proces de îmbătrânire. Este vizibilă o scădere a populației tinere față de anul 1992, odată cu creșterea numărului vîrstnicilor peste 85 ani.

În anul 2016 până grupa de vîrstă de 45-49 ani ponderea bărbaților era mai mare decât a femeilor, apoi se schimbă și în grupa peste 85 de ani ponderea femeilor este de două treimi (65,95%).

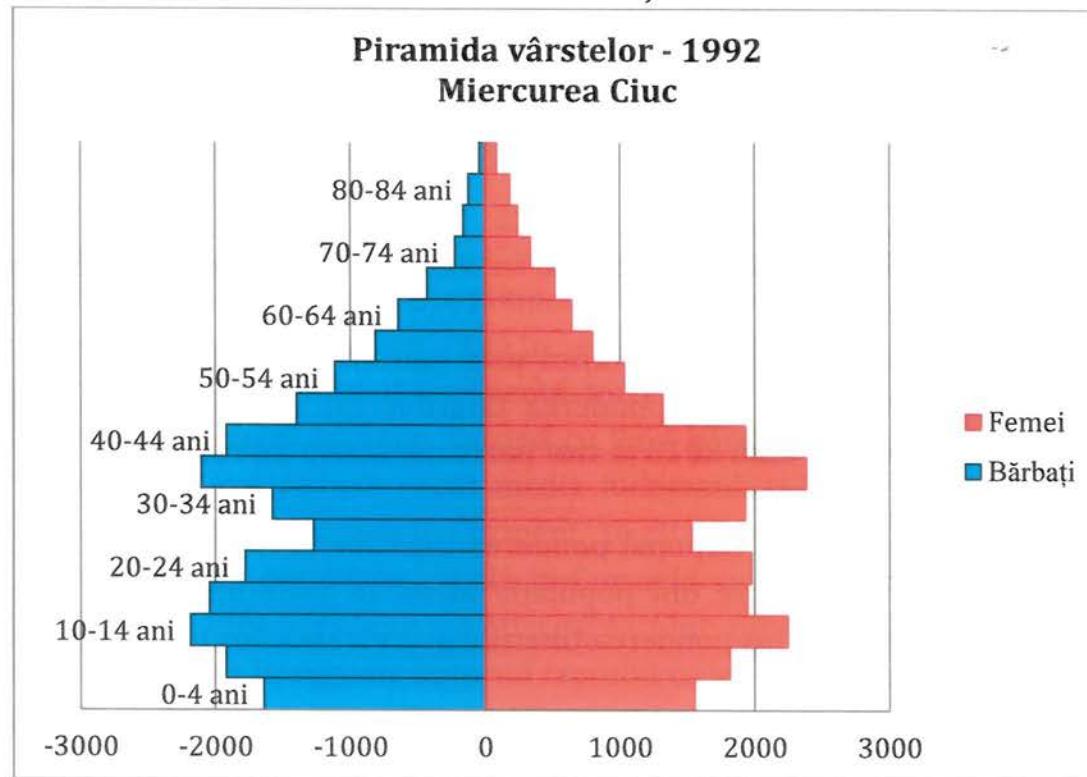

Sursa: <http://statistici.insse.ro/shop/?page=tempo1&lang=ro>, editat.

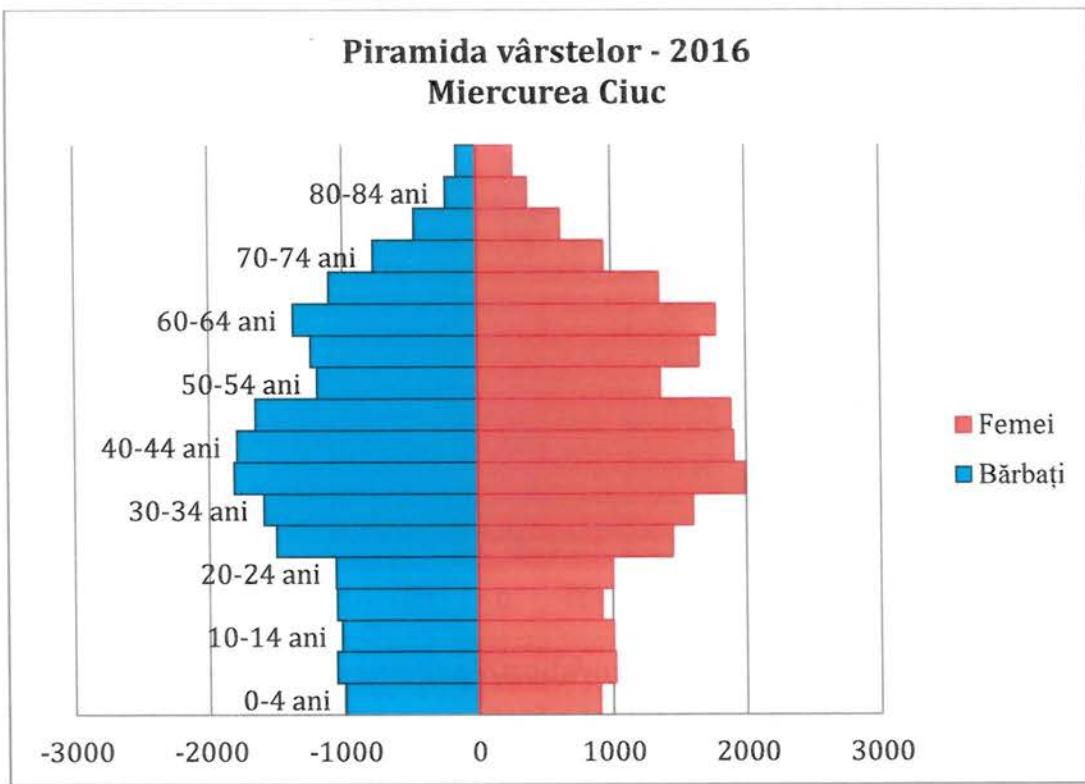

Sursa: <http://statistici.insse.ro/shop/?page=tempo1&lang=ro>, editat.

Așa cum reiese din analiza piramidei vârstelor, procesul de îmbătrânire este mai accentuat în Miercurea Ciuc decât în satele înconjurătoare.

Sursa: <http://statistici.insse.ro/shop/?page=tempo1&lang=ro>, editat.

Sursa: <http://statistici.insse.ro/shop/?page=tempo1&lang=ro>, editat.

Raportul de dependență demografică

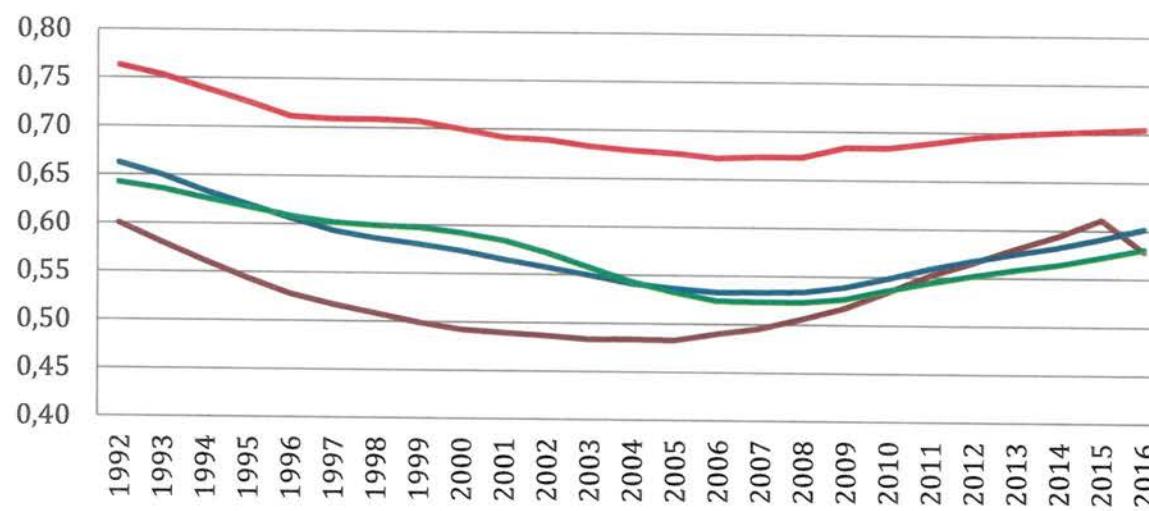
Până anul 2008 și în regiunea analizată și în țară raportul de dependență demografică arată o tendință descendentală, iar după anul 2009 tendința se întoarce și până anul 2016 crește.

În Ciucul de Jos dependența demografică este mai mare decât media județeană și națională. În microregiune atât ponderea tinerilor cât și ponderea populației în vîrstă este mai mare. În anul 2015 la trei persoane active au revenit două persoane inactive.

În ultimii ani la nivel național ponderea tinerilor în dependență demografică scade și cea mai mare parte din populația aflată în întreținere sunt persoanele vîrstnice, iar în Ciucul de Jos ponderea tinerilor și a vîrstnicilor nu se schimbă (48% și 52%).

**Raportul de dependență demografică
Ciucul de Jos inclusiv M-Ciuc
1992-2016**

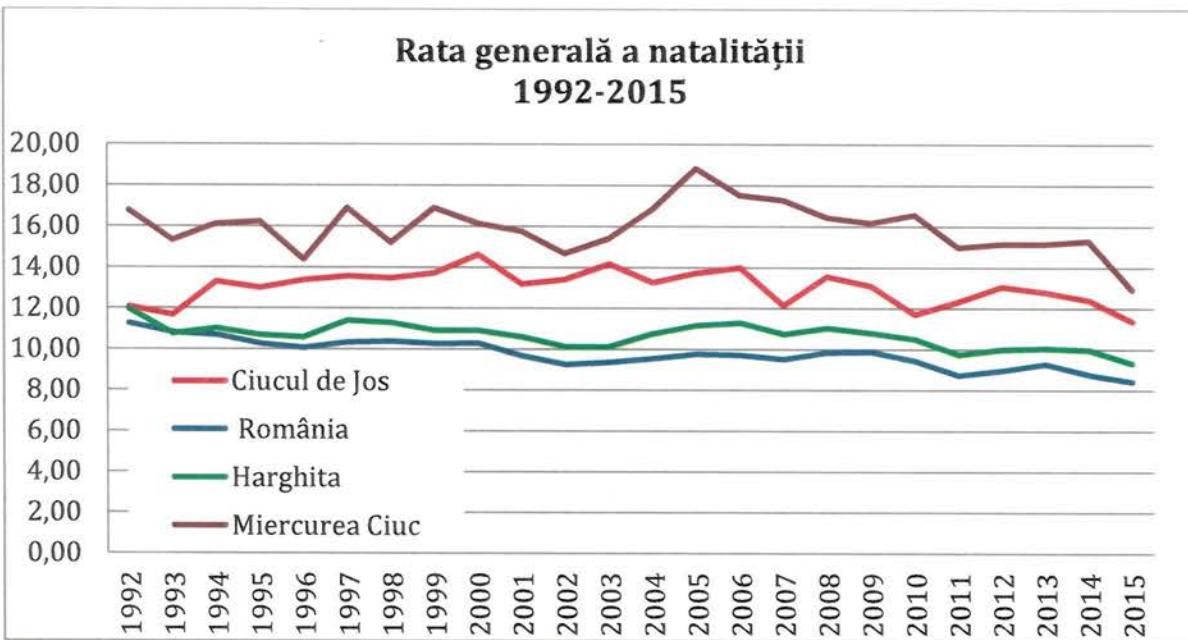
Ciucul de Jos cu M.-Ciuc
Harghita
România
Ciucul de Jos

Sursa: <http://statistici.insse.ro/shop/?page=tempo1&lang=ro>, editat.

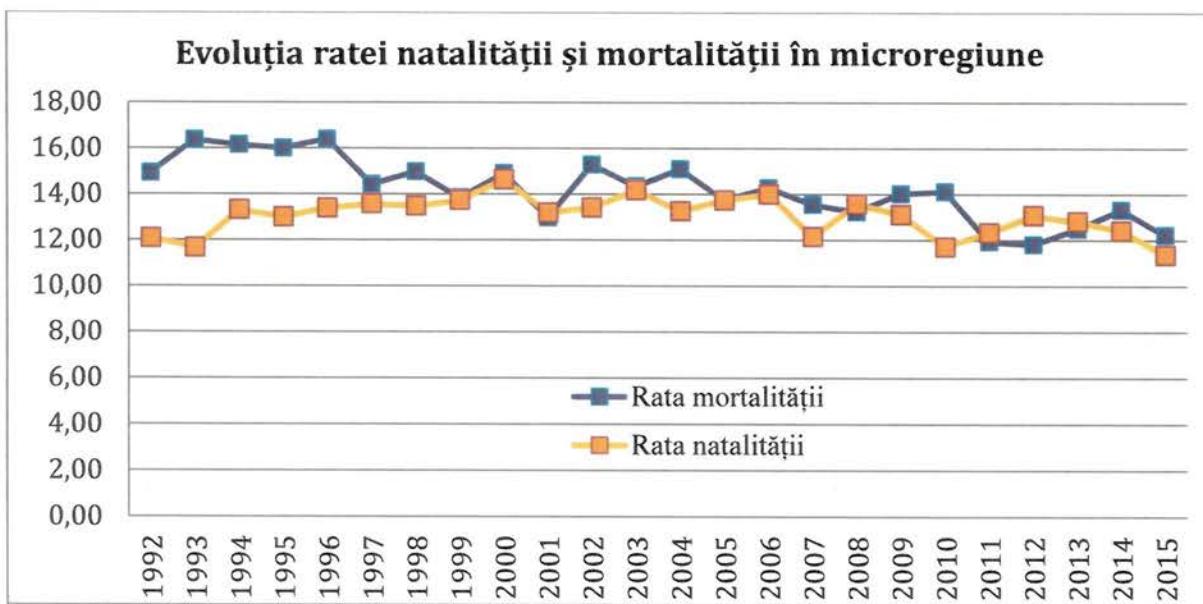
Rata generală a natalității și mortalității

În microregiune rata de natalitate este mai favorabilă decât în țară și în județul Harghita, deci în comunele studiate ponderea născuților vii este mai mare raportată la o mie de locuitori, decât în țară. Până în anul 2000 arăta o tendință crescătoare, iar după anul 2000 are o evoluție descendantă. Între anii 1992 și 2015 rata de natalitate medie este cea mai mică în Băile Tușnad cu 9,64 născuții vii la o mie de persoane, valoare care este mai redusă decât media județeană și națională. Rata natalității medii are cea mai mare valoare în Cozmeni, 16,27 născuții vii pe o mie de persoane. În anul 2014 rata de natalitate anuală în Cozmeni era semnificativ de mare, adică 20,5 născuții vii/1000 persoane. În Miercurea Ciuc rata generală a natalității este puțin mai mare decât în regiune datorită faptului că aici se situează Spitalul județean de Urgență.

Sursa: <http://statistici.insse.ro/shop/?page=tempo1&lang=ro>, editat.

Asemănător ratei natalității și rata mortalității în microregiune este mai mare decât cel național și județean, însă în perioada analizată are o tendință descendentă. Sporul natural al populației regiunii aproape în toți anii analizați are valori negative, cu excepția comunelor Cozmeni și Leliceni.

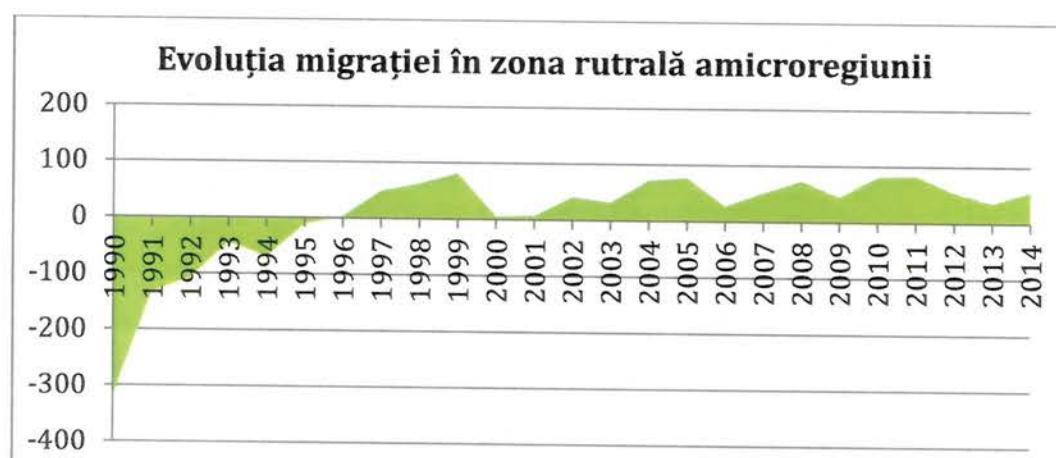

Sursa: <http://statistici.insse.ro/shop/?page=tempo1&lang=ro>, editat.

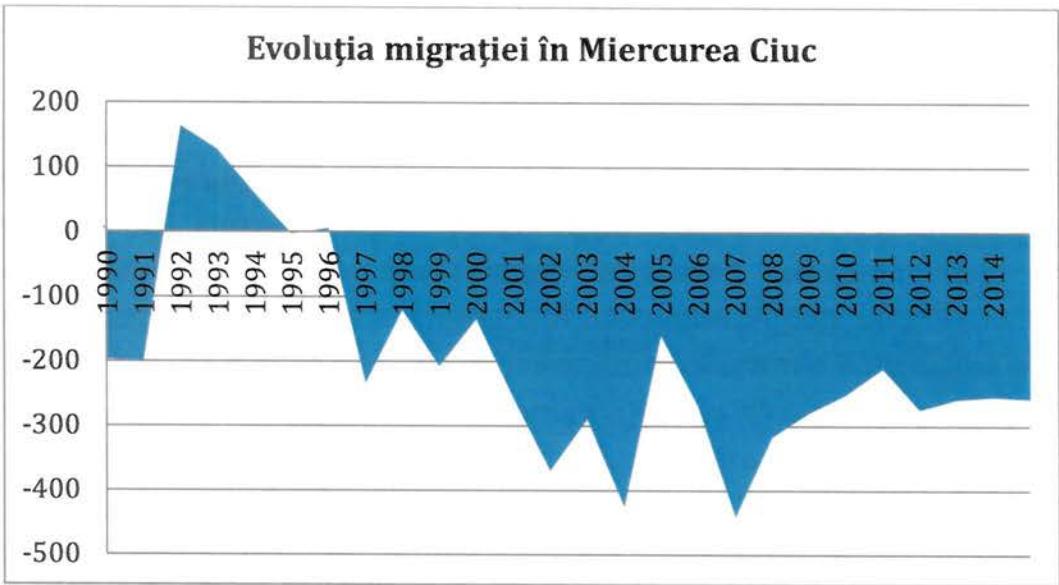
Mișcarea migratoare a populației microregiunii

După anul 1996, spre deosebire de situația la nivel național și județean, imigrația înregistrată în Ciucul de Jos este mai mare decât emigrația. În microregiune cea mai afectată localitate de fenomenul emigrației este orașul Băile Tușnad. Între 2005 și 2014 ponderea populației emigratoare este de 18,38% și ponderea persoanelor care au stabilit domiciliul în stațiune este de 12,22%. În total populația orașului a scăzut cu 6% din cauza mișcării migratoare. Cauza migrației în primul rând se regăsește în procesele de pe piața muncii, unde sunt înregistrate mai multe cereri de angajare decât ofertele existente. O altă explicație posibilă evidențiază că ofertele pe piața muncii de cele mai multe ori sunt limitate la sectorul turistic și comercial, deci persoanele cu alte competențe trebuie să caută locuri de muncă în alte localități. Cauza imigrației este incadrarea orașului în zonă turistică, cu aptitudini naturale favorabile.

În ultimii 10 ani creșterea cea mai mare a populației cauzată de migrație s-a înregistrat în comuna Leliceni. Ponderea imigrației este de 31,14%, iar emigrația este de 13,63%, deci între 2005 și 2014 populația comunei a crescut cu aproape 20% mulțumită procesului de migrație. Cauza imigrației în cea mai mare parte se datorează faptului că Leliceniul este situat în apropiere de municipiul Miercurea Ciuc și se poate observa procesul de "suburbanizare": o parte din populația orașului se mută în comunele înconjurătoare și începe un alt stil de viață – devin navetiști. Din anul 1996 în Miercurea Ciuc creșterea numărului persoanelor care părăsesc orașul este mai mare, decât celor care se mută aici. În anul 2015 un număr de 640 persoane și-au mutat domiciliul și doar 382 persoane s-au stabilit în oraș.

Sursa: <http://statistici.insse.ro/shop/?page=tempo1&lang=ro>, editat.

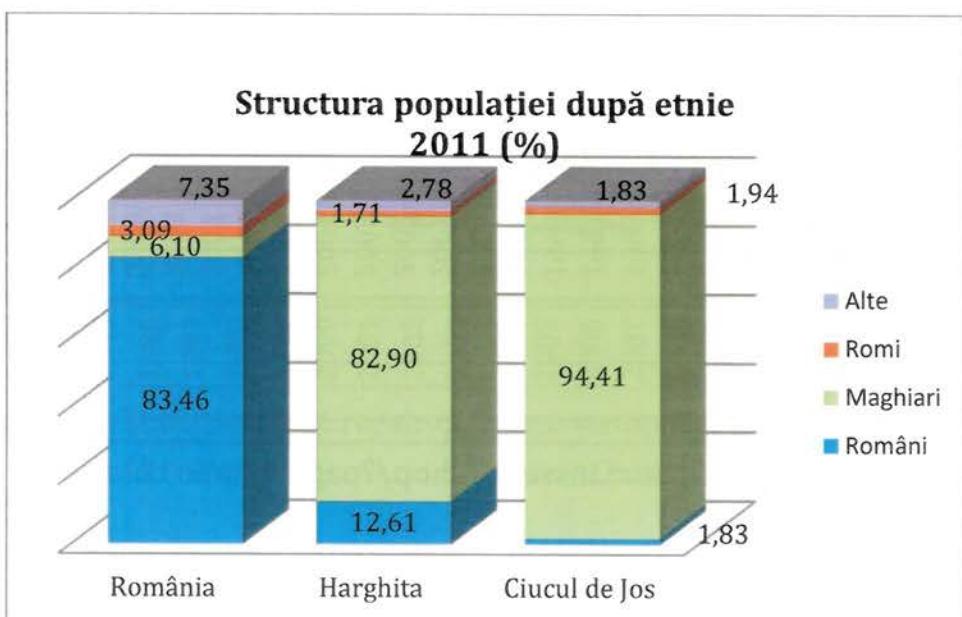

Sursa: <http://statistici.insse.ro/shop/?page=tempo1&lang=ro>, editat.

Structura populației în funcție de etnie și religie

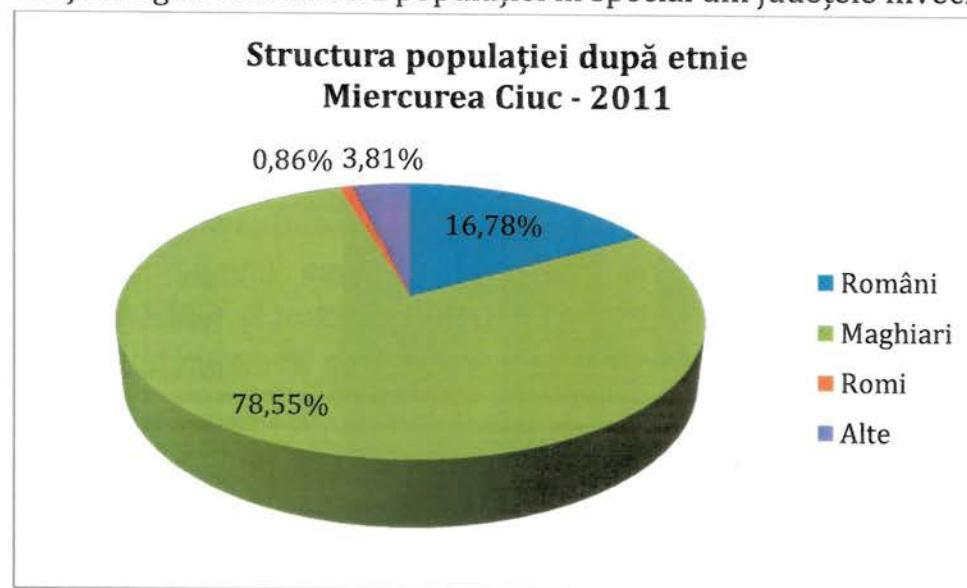
Din punct de vedere al apartenenței etnice satele din microregiune sunt locuite preponderent de populație de etnie maghiară. Ponderea populației române este în jur de 1%, cu excepția orașului Băile Tușnad și Plăieșii de Jos unde aceste valori sunt de 6,34% respectiv 6,13%.

Pe baza datelor Recensământului populației din 2011 ponderea romilor este de 1,94%, cu puțin mai mare decât media județeană și mai mică decât cel național. Datele obținute nu sunt concluzante deoarece asemeni altor regiuni, în microregiune mulți dintre romi s-au declarat fie de etnie română fie de etnie maghiară.

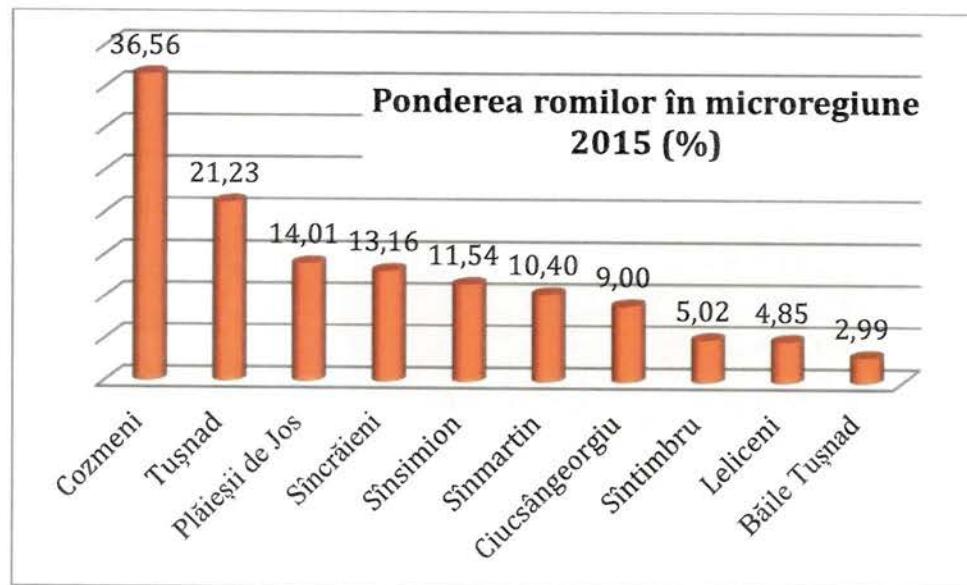
Sursa: <http://www.recensamantromania.ro/rezultate-2/>, editat.

În Miercurea Ciuc ponderea populației de etnie română este mai mare decât media județeană a solicitat forță de muncă de care nu dispunea populația orașului, fenomen care a influențat migrarea masivă a populației în special din județele învecinate.

Sursa: <http://www.recensamantromania.ro/rezultate-2/>, editat.

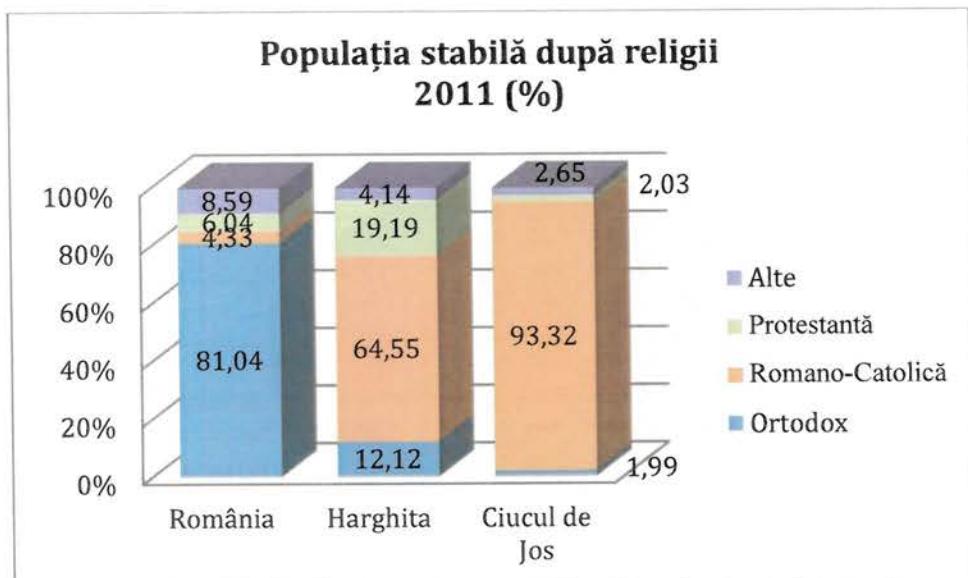
Conform datelor obținute de la Biroul județean pentru romi al Prefecturii Harghita în anul 2015 ponderea romilor în Ciucului de Jos este de 12,63%. În comuna Cozmeni mai mult decât o treime (36,56%) din populația comunei aparține etniei rome, în Tușnad procentul populației rome este de 21,23%. Ponderea romilor este cea mai mică în Băile Tușnad (2,99%) și în Leliceni (4,85%).

Sursa: Date de la Biroul pentru romi al Prefecturii Județului Harghita, editat.

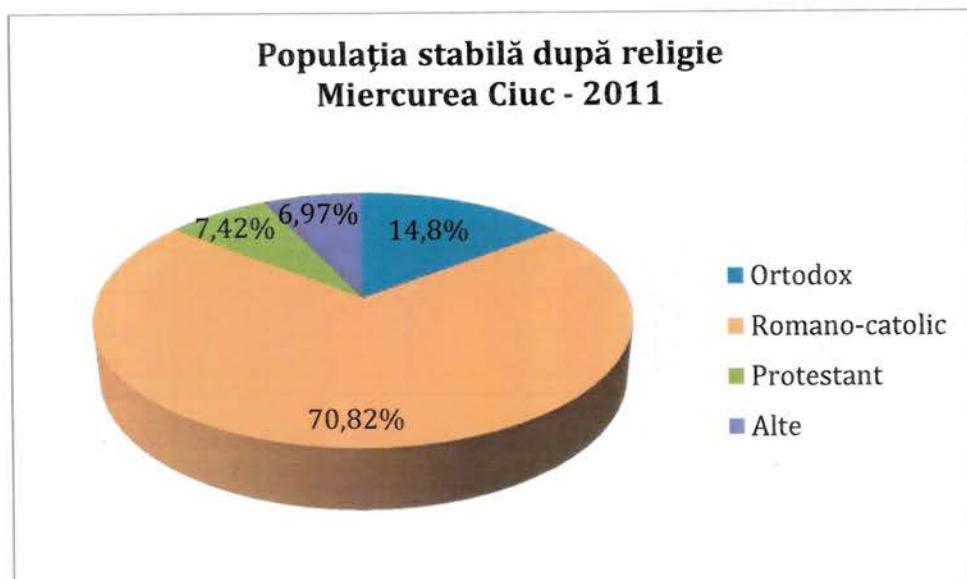
După rezultatele Recensământului populației din anul 2011 majoritatea populației microregiunii este de confesiune romano-catolică (93,32%). Pe lângă populația de

confesiune romano-catolică mai conlocuiesc locuitorii de religie protestantă, ortodoxă, dar ponderea lor este considerabil mai mică.

Sursa: <http://www.recensamantromania.ro/rezultate-2/>, editat.

În Miercurea Ciuc ponderea populației ortodoxe este mai mare decât media județeană dat fiind faptul că și ponderea populației de etnie română este mai mare. În anul 2011 mai mult decât 10% din populația municipiului este de religie ortodoxă. Ponderea populației romano-catolice este cu 20% mai mică în Miercurea Ciuc decât în satele înconjurătoare.

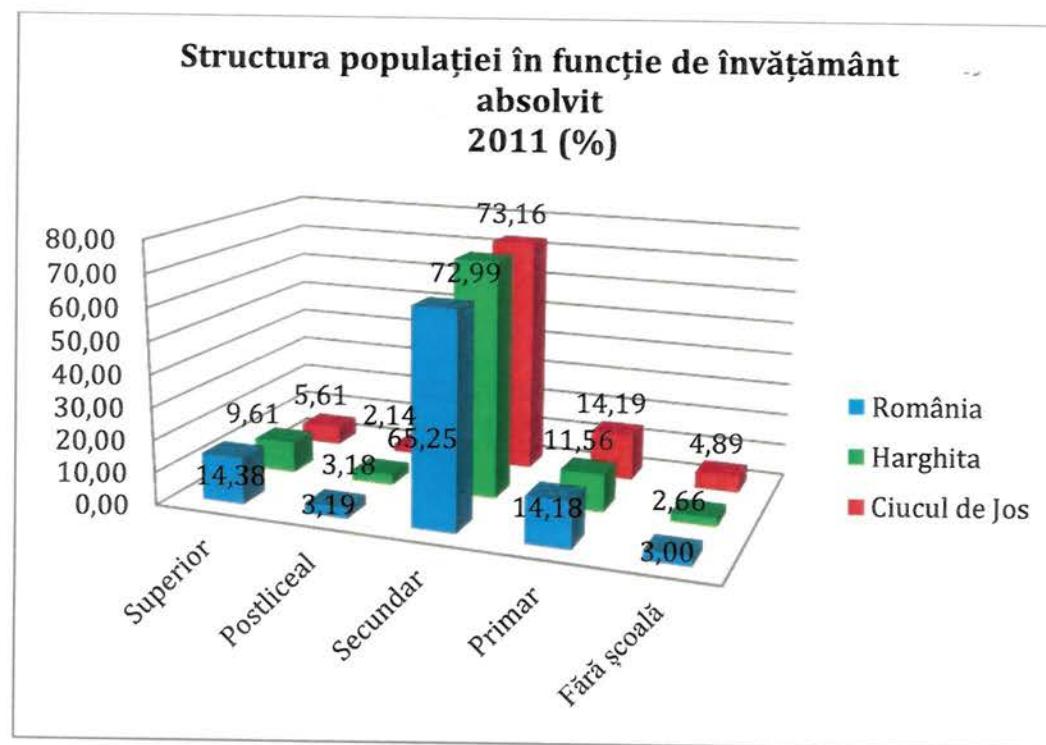

Sursa: <http://www.recensamantromania.ro/rezultate-2/>, editat.

Structura populației în funcție de nivelul instituției de învățământ absolvit

În anul 2011 un procent de 5,61% din populația rurală a Ciucului de Jos dispune de studii superioare, această proporție este mai mică cu aproape 10% decât media națională și cu 4% decât media județeană. De asemenea, ponderea celor care au studii postliceale este scăzută. Aproape trei sferturi din populație are studii secundare. Această proporție este de valoare asemănătoare nivelului județean și mai mare cu 8% decât media națională.

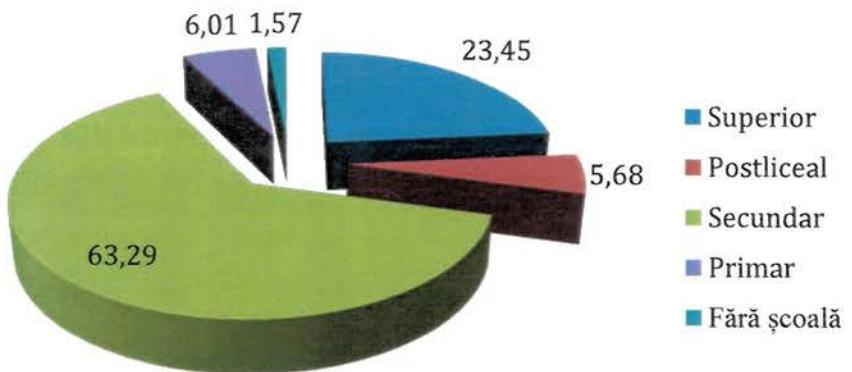
Ponderea populației care au studii superioare este cea mai mică în Ciucsângheorgiu (3,52%) și în Plăieșii de Jos (3,94%). În Băile Tușnad și în Leliceni ponderea populației cu studii superioare este cea mai mare (11,74% și 9,25%). În aşezările studiate 4,89% nu are studii absolvite sau este analfabet, această pondere este aproape două ori mai mare decât media județeană. În regiune cei mai mulți rezidenți care n-au studii absolvite trăiesc în Cozmeni (8,49%), această pondere este cea mai mică în Băile Tușnad (2,25%).

Sursa: <http://www.recensamantromania.ro/rezultate-2/>, editat.

În Miercurea Ciuc structura populației în funcție de forma de învățământ absolvită este asemănătoară altor municipii. Ponderea populației fără școlarizare și cu studii primare este mai scăzută decât în localitățile înconjurătoare, iar ponderea populației cu studii superioare este mai mare. În Ciucul de Jos ponderea populației fără studii este de 5%, iar în municipiu 1,5%. În anul 2011 5% din populația Ciucului de Jos a avut studii superioare, iar în Miercurea Ciuc aproape un sfert din populație dispune cu studii superioare.

Structura populației în funcție de învățământ absolvit - Miercurea Ciuc -2011 (%)

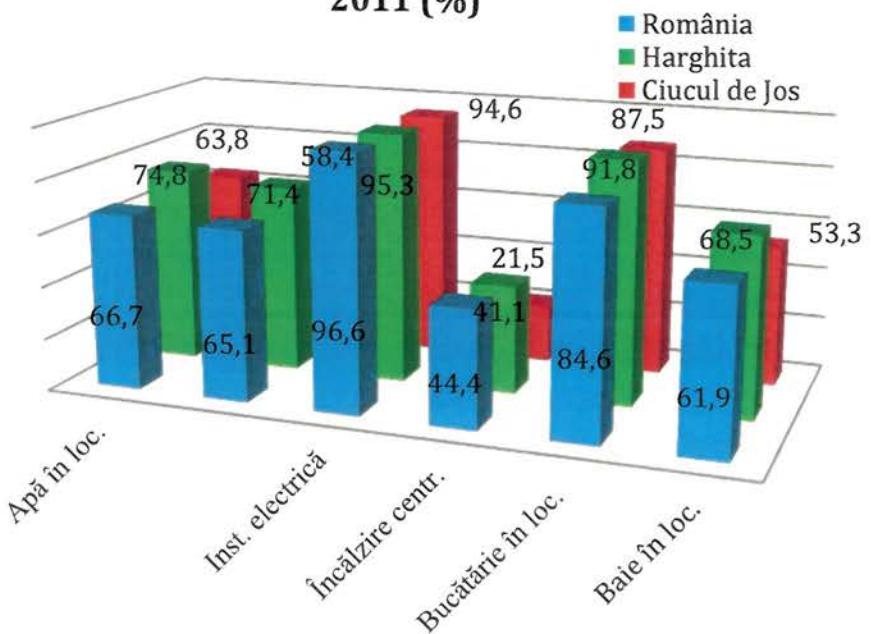

Sursa: <http://www.recensamantromania.ro/rezultate-2/>, editat.

Dotarea cu instalații a locuințelor

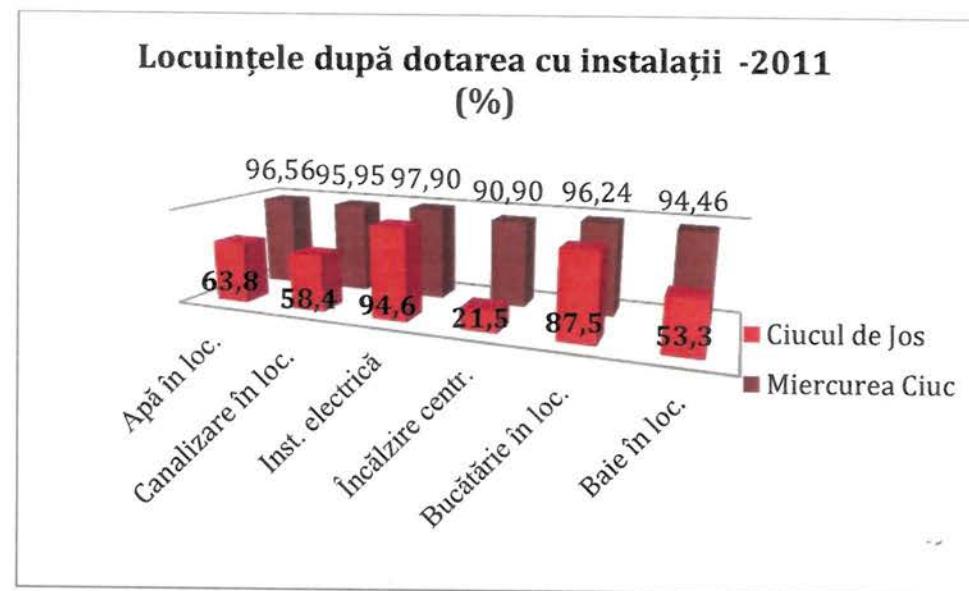
Din punctul de vedere al dotării locuințelor cu utilități, satele microregiunii se află în situație nefavorabilă în față de media națională și cea județeană. Cele mai multe gospodării au instalații electrice (94,6%) și există bucătărie în 87,5% a locuințelor. Numai un sfert din locuințe au încălzire centrală și cu puțin mai mult de jumătate dispun de canalizare și au baie în locuință.

Locuințele după dotarea cu instalații 2011 (%)

Sursa: <http://www.recensamantromania.ro/rezultate-2/>, editat.

Luând în considerare locuințele după dotarea cu instalații, Miercurea Ciuc este într-o situație mai favorabilă decât aşezările rurale. Gospodăriile din Miercurea Ciuc în întregime dispun de instalații. Asămănător cu satele din Ciucul de Jos încălzirea centrală lipsește din cele mai multe locuințe.

Sursa: <http://www.recensamantromania.ro/rezultate-2/>, editat.

Viața economică în Ciucul de Jos

Prezentarea generală a firmelor

Conform datelor furnizate de ANAF, în localitățile din Ciucul de Jos un număr de 384 de firme s-au conformat obligativității de depunere la termen al bilanțului anual pentru 2015, după cum urmează:

Comuna	nr. firme	%
Sânsimion	57	14,84%
Sâncrăieni	54	14,06%
Ciucsângheorgiu	48	12,50%
Sânmartin	43	11,20%
Băile Tușnad	42	10,94%
Leliceni	40	10,42%
Cozmeni	31	8,07%
Sântimbru	27	7,03%
Tușnad	23	5,99%
Plăieșii de Jos	19	4,95%
Total	384	100%

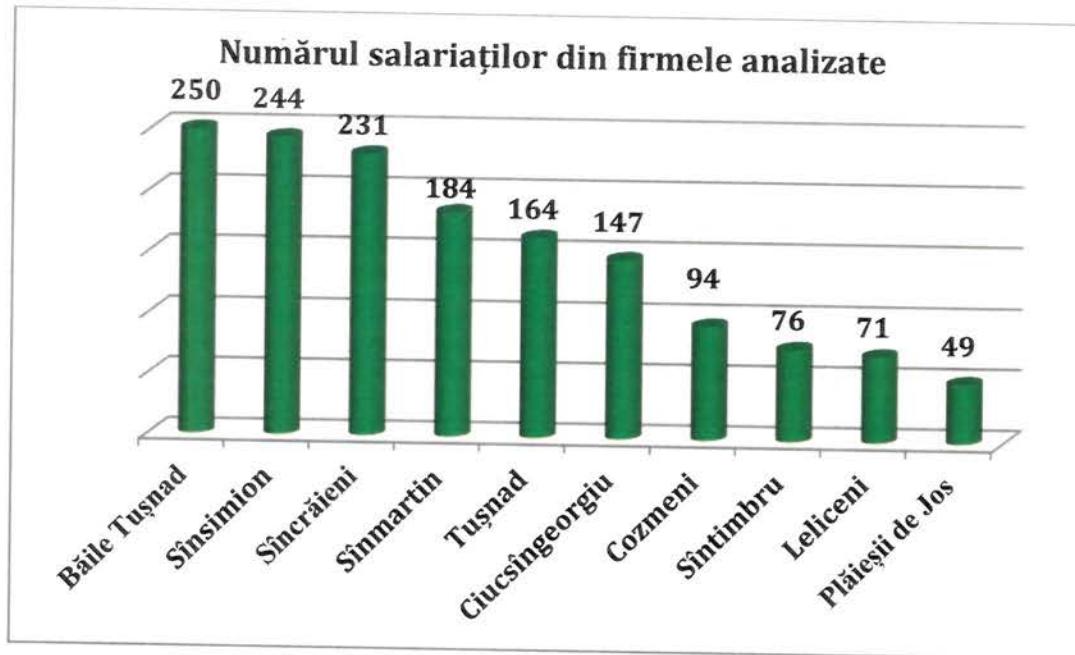
Sursa: ANAF, editat.

Aceste firme au totalizat o cifră de afacere de 214.581.457 lei în 2015, ceea ce înseamnă cu 18% mai mult decât în anul precedent. Din cele 384 de firme în total 234 au raportat profit, cumulând o valoare de 14.532.537 lei, iar 140 firme au ieșit în pierdere cu o valoare totală de 6.728.181 lei.

Comuna	cifra de afaceri	profit	pierderi
Ciucsângheorgiu	24.724.510	3.094.271	470.223
Sâncrăieni	42.552.617	2.400.572	1.342.523
Sânsimion	38.744.260	1.933.883	1.059.198
Băile Tușnad	21.526.030	1.877.227	2.325.158
Sânmartin	15.868.464	1.232.122	287.100
Leliceni	15.541.125	1.059.112	265.472
Tușnad	25.403.153	1.000.363	98.336
Sântimbru	9.114.410	790.695	156.183
Cozmeni	15.375.143	720.242	437.627
Plăieșii de Jos	5.731.745	424.050	286.361
	214.581.457	14.532.537	6.728.181

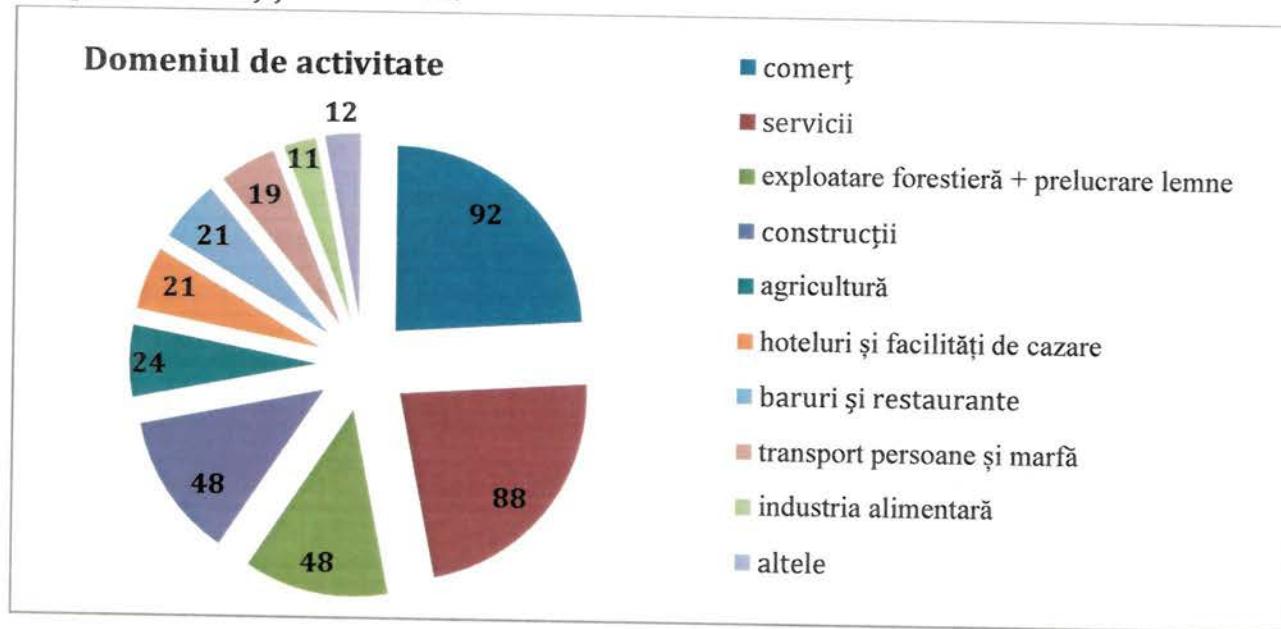
Sursa: ANAF, editat.

Numărul angajaților în anul 2015 a fost de 1510, cu 127 de persoane mai mult decât în anul 2014.

Sursa: ANAF, editat.

Analizând domeniul de activitate al firmelor, se remarcă faptul că un număr de 264 din punct de vedere al domeniului de activitate se încadrează în ramura industriei ușoare (asigurând loc de muncă pentru 1108 de persoane), și un număr mare se ocupă cu comerț și cu servicii.

Sursa: AJFP Harghita, editat.

Analizând asigurarea locurilor de muncă în diferitele domenii de activitate se poate preciza că numărul mediu de angajați pe firmă este de aproximativ patru persoane și există numai trei categorii care depășesc această medie: hotelurile și facilitățile de cazare (cu o medie de 12,63 angajați/firmă), comerțul (6,85 angajați/firmă) și exploatațiile forestiere împreună cu firmele de prelucrare primară a lemnului (4,18 angajați/firmă).

activitate	nr. angajați
comerț	387
servicii	278
exploatare forestieră + prelucrare lemn	201
hoteluri și facilități de cazare	144
industria alimentară	139
construcții	120
agricultură	81
baruri și restaurante	71
transport persoane și marfă	45
altele	44
	1510

Sursa: AJFP Harghita, editat.

Forța economică în Microregiunea Ciucul de Jos

După datele raportate la încheierea anului 2015, s-a realizat profit mai ales în domeniul serviciilor, comerțului cu amănuntul, exploatare forestieră și prelucrarea primară a masei lemnioase, comerțul cu ridicata și industria alimentară.

Lei

	domeniu de activitate	cifra de afaceri	profit	pierderi
1	servicii	23627351	3204928	336327
2	comerț cu amănuntul	40135103	1998307	867258
3	exploatare forestieră, prelucrare lemn	26547103	1542168	1083545
4	comerț cu ridicata	41206176	1457977	75145
5	industria alimentară	26630383	1403567	162260
6	agricultură	11460483	767480	118318
7	construcții	6726478	744319	1110573
8	facilități de cazare	2334954	383976	19939
9	Transport persoane și marfă	5501791	362981	229564
10	Hotel	8847001	329739	2163704
11	produse de construcții	8943803	241722	97259
12	baruri și restaurante	3140430	203707	350629
13	comerț și reparații/întreținere mașini	1414294	50868	59742
14	altele	8066107	1840798	53918
	TOTAL	214581457	14532537	6728181

Sursa: ANAF, editat.

Analiza detaliată a firmelor arată că în anul 2015 din totalul firmelor mai puțin de treizeci de firme participă la cumularea a peste 50% din cifra de afaceri și oferă loc de muncă pentru mai mult de 700 de angajați. Din punct de vedere al profitului realizat în 2015, dintre aceste firme se evidențiază extracția pietrișului, a nisipului și argilei din Ciucsângheorgiu, fabricarea berii din Sânsimion, activitățile de întreținere corporală din Băile Tușnad, fabricarea pâinii, a prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie din Sânmartin, îmbutelierea apelor minerale și fabricarea articolelor de ambalaj din material plastic din Sâncrăieni sau comerțul cu ridicata al băuturilor din Sântimbru.

Aceste firme, din punctul de vedere al angajării, primele 12 firme care oferă locuri de muncă în Microregiunea Ciucul de Jos sunt:

Cod CAEN al firmei	comuna	nr. angajați
Hoteluri și alte facilități de cazare similare	Băile Tușnad	93
Colectarea deșeurilor nepericuloase	Sânsimion	85
Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun	Băile Tușnad	51
Fabricarea berii	Sânsimion	49
Exploatarea forestieră	Tușnad	40
Fabricarea pâinii, fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie	Sânmartin	39
Tăierea și rindeluirea lemnului	Sânmartin	33
Fabricarea altor produse manufacturiere	Sâncrăieni	29
Activități auxiliare pentru productia vegetală	Sânmartin	25
Comerț cu ridicata al băuturilor	Tușnad	25
Activități de pompe funebre și similare	Tușnad	24
Comerț cu ridicata al băuturilor	Sântimbru	23

Sursa: ANAF, editat.

Activitatea firmelor în comunele microregiunii

Conform datelor primite de la ANAF, domeniul de activitate a întreprinderilor analizate prezintă o varietate semnificativă, care își pune amprenta și pe aspectul local.

Orașul Băile Tușnad, cu toate că are populația cea mai mică, asigură loc de muncă pentru 1/6 parte din personalul angajat. Fiind o stațiune turistică de interes național, aici sunt grupate cele opt hoteluri din microregiune, la care se adaugă 6 alte facilități

de cazare. Turismul local este sprijinit de trei agenții turistice, se înregistrează trei restaurante și 2 baruri (în afara unităților din complexurile turistice), și sunt prezente firme de servicii de sănătate. Se poate spune, că din cei 250 de persoane angajate la firmele din Băile Tușnad, 60% lucrează în domeniile legate de turism. Domenii de activitate precum fabricarea pâinii, fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie, respectiv comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun sau produse nealimentare pe lângă satisfacerea nevoilor locale, sprijină activitatea turistică.

În **Comuna Tușnad** predomină agricultura (cultivarea cerealelor și a cartofului), precum și activitatea de valorificare a produselor agricole. Este prezentă exploatarea forestieră la care se adaugă câteva firme de prelucrare primară a lemnului și fabricarea elementelor pentru construcții.

În **Comuna Cozmeni** 25% din cifra de afaceri realizată a fost rezultatul activităților agricole, iar peste 50% din comercializarea diferitelor produse. Sunt înregistrate firme de transport de marfă și firmele de servicii își caută locul lor în formarea vieții economice locale.

Dintre firmele din **Comuna Sânmartin** s-a realizat cea mai mare cifră de afacere sub codul CAEN Fabricarea pâinii, fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie, și este prezentă în mod marcant și producția agricolă împreună cu valorificarea produselor obținute, precum și comerțul sau prelucrarea primară a lemnului.

În **Comuna Ciucsângheorgiu** o mare parte a activităților este legată de exploatarea forestieră și de prelucrarea primară a lemnului. Este prezentă extracția nisipului și a pietrișului, respectiv fabricarea produselor din beton și a elementelor de construcții. Diferitele tipuri de comerț aduc aportul în procent de aproape o treime din valoarea cifrei de afaceri înregistrate de firme locale.

În **Comuna Leliceni** se evidențiază în primul rând comerțul cu ridicata al mașinilor al echipamentelor agricole, fabricarea mobilei și comerțul în general. Apare totodată o puternică activitate de servicii de consultanță, arhitectură, publicitate, brokeri de asigurări, activități de curățenia clădirilor, etc, care se datorează în primul rând vecinătății cu municipiul Miercurea Ciuc.

Comuna Sâncrăieni oferă spațiu de desfășurare pentru firme care se ocupă cu comerț, evidențiindu-se în mod special comerțul cu ridicata al produselor chimice și comerțul cu ridicata de piese și accesorii pentru autovehicule și mașini. Este prezentă fabricarea produselor de morărit, fabricarea articolelor de ambalaj din material plastic și fabricarea produselor manufaturiere, iar apropierea municipiului

Miercurea Ciuc se resimte și prin prezența firmelor de transporturi rutiere de mărfuri precum și a serviciilor. Printre firmele care oferă cele mai multe locuri de muncă se numără și fabrica de îmbutelire a apelor minerale.

În **Comuna Sântimbru** trei firme care se ocupă de comerț cu ridicata au realizat mare parte a cifrei de afaceri, în valorificând băuturi, materiale lemnioase și de construcție, respectiv alte materiale. Este semnificativă activitatea legată de exploatarea și prelucrarea primară a materialului lemnos, precum și diferitele activități de comerț.

În **Comuna Sânsimion** se evidențiază fabricarea berii, tăierea și rindeluirea lemnului, colectarea deșeurilor nepericuloase împreună cu recuperarea materialelor reciclabile sortate, activitățile de construcții și fabricarea materialelor de construcții, diferitele tipuri de comerț. Din gama serviciilor sunt prezente activitățile de inginerie și consultanță tehnică și de design specializat.

În **Comuna Plăieșii de Jos** se evidențiază comerțul, precum și silvicultura, exploatarea forestieră, firmele de prelucrare primară a materialului lemnos, fabricarea elementelor de dulgherie și tâmplărie pentru construcții.

Pe baza celor prezentate putem afirma că economia microregiunii este una diversificată, dar încă slab dezvoltată. Sunt câteva societăți cu produse bine cunsocute, branduri de renume cum ar fi Perla Harghitei”, „Tușnad”, „Csíki Sör”, sau produsele de panificație ale societății „Bocskor Pékség”, însă micro întreprinderile sunt slab dezvoltate având o forță economică destul de redusă cu piețe locale, adiacente.

Avantajte strategice

Prezența societăților cu o importanță națională tip *flagship* – care pot fi pe de o parte investitori în alte domenii, dar și integratori pentru alte firme (servicii de tipărire, marketing, transport, design etc.)

Apropierea geografică și dezvoltarea funcțiilor turistice a orașului Tușnad Băi. În stațiunea de interes național vin anual 35-50.000 turiști, consumatori potențiali pentru produsele locale care provin din zona Ciucului de Jos.

Poziția geografică a microregiunii (mediul rural) de reședință de județ. Municipiul Miercurea Ciuc este în strânsă corelație cu satele din zona de atracție, este un izvor de inspirație, o resursă economică și culturală.

Obiective specifice

Diversificarea sectorului IMM în microregiune, pentru a reduce caracterul dominant al agirculturii, dezvoltarea microîntreprinderilor în domeniul prelucrării produselor agricole, creșterea valorii adăugate a produselor provenite din această regiune.

Managementul sustenabil al terenurilor agricole și cele forestiere prin menținerea metodelor tradiționale de gestionare – conservarea valorilor naturale și a habitatelor cu valoare ridicată, introducerea măsurilor Natura 2000.

Sprajinirea inițiatiivelor locale pentru păstrarea și conservarea valorilor culturale, tradiționale populare dar și cele artistice și sportive – teatru, dans modern, fanfară, fotbal, hochei pe gheăță.

Analiza SWOT a microregiunii

Punctele analizei SWOT în domeniul educației și a culturii

Puncte tari

Moștenirea construită din mediul rural, elementele structurii satelor tradiționale existente;
Liniștea și autenticitatea spațiului rural, stilul de viață tradițional și alimentele naturale atrag turiștii din oraș și alte țări
Identitate locală, gândire la nivel teritorial
Cultură caracteristică aparte
Multiculturalitate
Cunoștințe legate de meseriile tradiționale
Cunoștințele legate de prelucrarea lemnului și construcții
Solidaritatea comunitară în creștere
Rolul important al bisericilor în domeniul socio-cultural, al patrimoniului construit
Număr mare de organizații nonprofit mai ales în domeniul tineretului și al păstrării tradițiilor
Sistemul instituțional al educației preșcolare și școlare extins
Însemnate relații de înfrățire, și de cooperare internațională

Puncte slabe

Lipsa cunoștințelor și abilităților în domeniul organizării
Atitudine slabă pentru cooperare
Abilităților lingvistice slabe, atât pentru limba română, cât și pentru limbile de circulație internațională
Cunoștințe precare legate de meseriile moderne
Migrarea tinerilor la orașe sau în străinătate
Lipsa motivării tinerilor în procesul educațional
Lipsa spiritului antreprenorial, și a modului de trai activ
Starea precară a așezămintelor culturale (clădiri, echipare)
Instituțiile publice și transportul în comun nu au rezolvat accesul persoanelor cu dizabilități, sau au decurs la soluții de compromis
Transportul în comun nu este suficient de organizat (naveta la serviciu, accesare diferite programe)
Mijloacele de transport în comun sunt vechi și în stare deteriorată

Oportunități

LEADER ca un instrument de comunicare și dezvoltare
Răspândirea modului de gândire sănătos Sprijinirea dezvoltării resurselor umane de către Comunitățile Europene
Existența posibilităților de schimb de experiență prin programe de mobilitate Schimbarea direcției politiciilor de dezvoltare economică (schimbarea paradigmelor)

Riscuri

Răspândirea unei culturi de consumator stil comercial
Accentuarea recesiunii economice poate avea represuni grave și poate cauza migrarea masivă a populației
Schimbarea raportului etnic

Punctele analizei SWOT în domeniul agricol

Puncte tari

Existența în zonă a produselor de calitate bio
Fond forestier și cinegetic semnificativ
Fânețe de munte lucrative
Infrastructura de bază în dezvoltare
Potențial ridicat pentru creșterea animalelor
Peisaj minunat
Aer curat
Biodiversitate
Fond cinegetic și forestier bogat
Climă temperată vara
Moștenirea construită din mediul rural, elemente ale structurii satelor tradiționale existente
Creșterea extensivă și semi-extensivă a animalelor are o contribuție semnificativă la serviciile sociale și de mediu
Numărul relativ mare de animale
Zootehnie tradițională

Puncte slabe

Nu există rețea de desfacere pentru produsele locale
Nivelul scăzut al marketingului produselor și locurilor
Lipsa conștiințării față de natură
Exploatare excesivă a fondului forestier (doborâturi de vânt, exploatare)
Pierderea elementelor de imagine a satului tradițional (disciplină urbanistică slăbită)
Desființarea structurii satelor (limitele satelor dispar)

Oportunități

Răspândirea modului de viață sănătos
Creșterea cererii față de alimentele sănătoase și de calitate
Finanțările Uniunii Europene
Atenție sporită față de zonă
Cererea crescândă la nivel internațional față de peisajele îngrijite, cultura tradițională, moștenirea culturală
Înființarea parcurilor de gestionare a vânătului

Riscuri

Reglementări restrictive de mediu și igienă sanitar veterinară (de exemplu cositul după 1 iulie, igiena laptelui etc.)
Răspândirea unei culturi de consumator stil comercial
Criza de energie
Zona devine ținta motocroșiștilor, datorită restricțiilor impuse acestora în alte țări
Calamitățile naturale

Punctele analizei SWOT în domeniu economic

Puncte tari

Existența unui tezaur artizanal, artă populară, moștenire
Societăți de îmbuteliere de apă minerală
Rețea bogată de ape curgătoare
Zona abundă în fructe de pădure, plante medicinale
Numărul mare de gospodării de subzistență sau semisubzistență
Cerere crescândă pentru produse alimentare realizate din carne de vânăt pe piața internă și internațională

Puncte slabe

Numărul de întreprinderi sub media pe țară
Lipsa cunoștințelor antreprenoriale
Lipsa locurilor de muncă
Slabă valorificare a resurselor teritoriului
Lipsa de capital
Industria de prelucrare precară
Număr relativ mic de operatori de turism, nivelul calitativ al serviciilor scăzut
Sezonialitate puternică în turism
Lipsa integrării economice
Poluarea vizuală a peisajului
Lipsa cunoștințelor profesionale
Migrarea forței de muncă tinere în străinătate
Slabă exploatare a resurselor de energie regenerabilă
Răni ale peisajului (depozite de gunoi, ape menajere, cariere de piatră de suprafață)

Oportunități

Valorificarea produselor de calitate pe piețele externe
Sprijin finanțiar nerambursabil
Valorificarea din punct de vedere energetic a râurilor și pârâurilor
Valorificarea din punct de vedere energetic a plantațiilor și a pădurilor
Alte posibilități de resurse de energie regenerabile
Valorificarea relațiilor sociale existente pentru revigorarea economică
Criza economică (forma de viață de semi-subzistență revine în actualitate)
Criza de energie
Înființarea parcurilor de gestionare a vânătului în scopuri multiple
Asigurarea formării profesionale a tinerilor prin schimb de experiență

Riscuri

Efectul negativ al crizei economice (desființarea locurilor de muncă)
Produsele și serviciile de duzină, mai ieftine vor lua locul celor locale
Reglementările naționale pun piedici valorificării și comercializării produselor locale
Calamitățile naturale (inundații, alunecările de teren) periclitează agricultura și turismul
Cu apariția turbinelor eoliene mari, caracterul natural al peisajului dispare, cu acesta scade potențialul turistic și biodiversitatea
Importul fără de critici ale soluțiilor în construcții (materiale folosite, fațade)
Imaginea satului devine mai puțin atractivă pentru turiști, datorită pierderii caracterului tradițional

Propunerি de dezvoltare

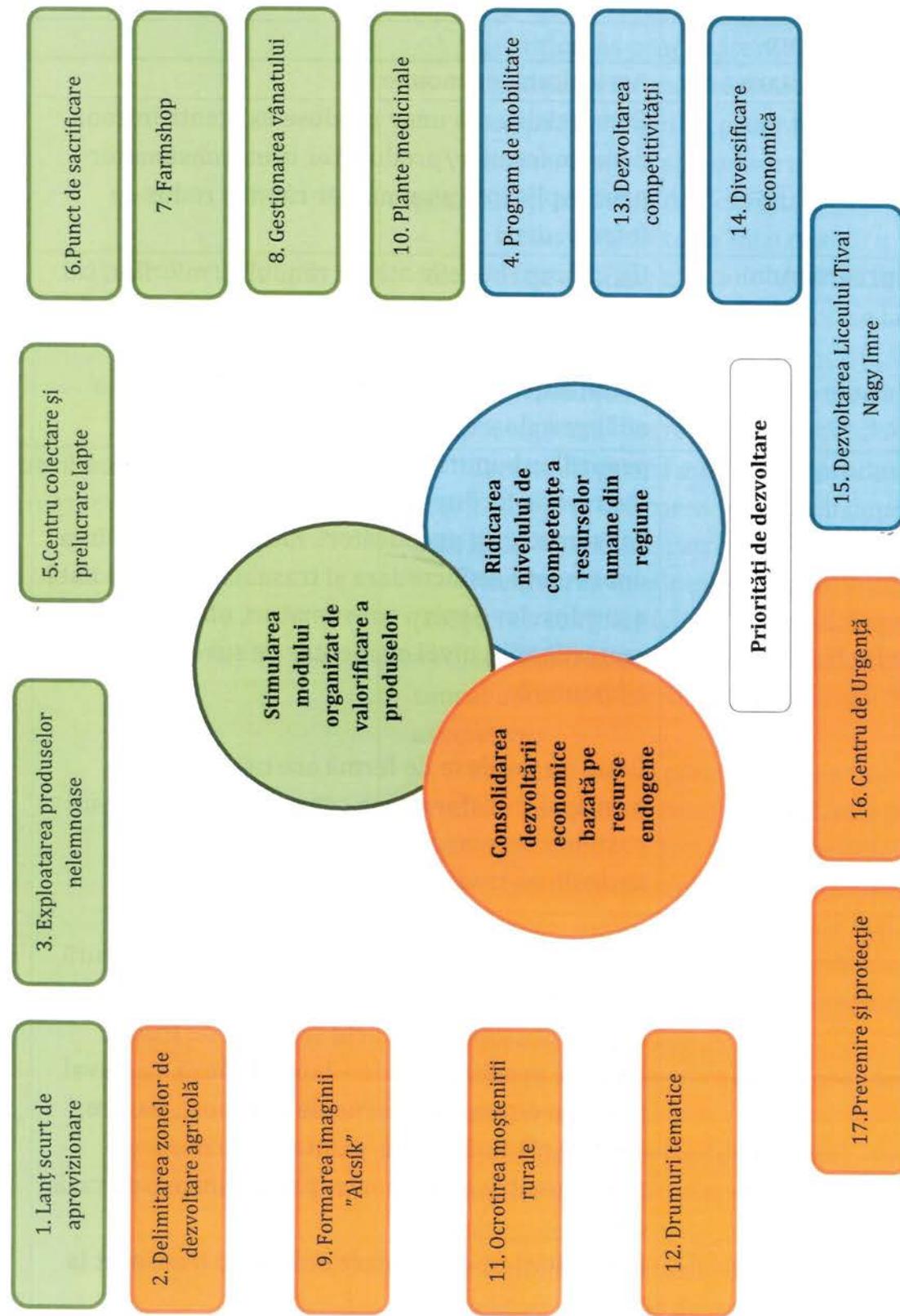
Îmbinand avantajele oferite de punctele forte ale microregiunii și luând în calcul oportunităile și risurile identificate, în scopul transformării punctelor slabe în puncse forte au fost identificate mai multe priorități de dezvoltare:

- Stimularea modului organizat de valorificare a produselor;
- Consolidarea dezvoltării economice bazată pe resurse endogene;
- Ridicarea nivelului de competențe a resurselor umane din regiune.

Motivele alegerii acestor priorități rezultă din direcția în care comunitatea dorește să se dezvolte, dorință exprimată în cadrul întâlnirilor, respectiv dezvoltării pe bază de proiecte de valori relativ mici care se adresează unui număr mare de beneficiari, ce își propun promovarea de acțiuni inovative, pentru protecția mediului și care să încurajeze formele asociative. Această abordare va asigura dezvoltarea armonioasă a microregiunii și de beneficiile proiectelor se va bucura un număr mare de locuitori.

Tabelul centralizator al priorităților de dezvoltare și a programelor/proiectelor recomandate

Prioritate	Denumirea programului/proiectului
Stimularea modului organizat de valorificare a produselor	Lanț de aprovizionare scurt la Ciucul de Jos
	Exploatarea produselor forestiere nelemninoase
	Dezvoltarea unui Centru de colectare și prelucrare a laptelui
	Înființare punct de sacrificare pentru animalele din zona Ciucului dezvoltarea unui centru de prelucrare a cărnii
	Farmshop „Akókapu”
	Gestionarea vânătorului
Ridicarea nivelului de competențe a resurselor umane din regiune	Dezvoltarea activităților de producție și prelucrare plante medicinale și de condimente
	Program de mobilitate pentru diferite grupuri de interes
	Dezvoltarea competitivității prestatorilor de servicii din microregiunea "Alcsík"
	Diversificarea activităților economice prin dezvoltarea serviciilor turistice, altele decât cele de cazare și alimentație
Consolidarea dezvoltării economice bazată pe resurse endogene	Dezvoltarea Liceului Tehnologic Tivai Nagy Imre
	Delimitarea urbanistică a zonelor de dezvoltare agricolă
	Dezvoltarea unei identități unitare ale microregiunii "Alcsík"
	Ocrotirea moștenirii rurale
	Drumuri tematice în microregiunea "Alcsík"
	Centru Situații de Urgență
	Program de prevenire și de protecția impotrii inundațiilor și secetei din microregiunea Ciucul de Jos

Portofoliul de proiecte

1. Lanț de aprovizionare scurt la Ciucul de Jos

Programul	Formarea unui lanț de aprovizionare scurt în localitățile Ciucului de Jos
Direcția de dezvoltare	
Domeniul de dezvoltare	Agricultură, economie
Scopul programului	Comercializarea unor produse existente în zonă de la un fermier/producător la un consumator prin implicarea unui număr cât mai redus de intermediari
Conținutul programului	<p>Un concept benefic atât în rândul fermierilor, cât și al consumatorilor, prin cererea consumatorilor pentru produse „locale”, ce au o proveniență certă, împreună cu nevoia producătorilor de a adăuga valoare producției și comercializării propriilor bunuri agricole, canalele scurte de distribuție facilitează interacțiunea între consumatori și producători. Ele permit stabilirea unor relații de încredere și trasabilitatea imediată a produselor pentru consumatori, oferind, de asemenea, un nivel elementar de suveranitate alimentară.</p> <p>Coșul de produse de fermă are ca obiectiv principal transformarea consumatorului într-un partener responsabil, capabil să încurajeze agricultura tradițională, locală și regională.</p> <p>Șanse pentru certificarea fermelor în agricultură ecologică. Oferta bio poate să cuprindă o varietate bogată de produse: fructe și sucuri de fructe, legume, produse lactate – lapte, brânză, cașcaval, produse din carne – carne de vită, porc, pasăre, cărnăți, slănină, miere, plante medicinale, și plante pentru condimente, paste făinoase de casă, etc.</p> <p>Posibilități de comandare online, cu transport la ușă.</p>
Locația execuției și coordonatorul	Toate satele Ciucului de Jos

Durata executării programului	2-3 ani
Lucrări	<ul style="list-style-type: none"> - parteneriat pentru consolidarea piețelor de alimente locale - realizarea parteneriatului - identificarea producătorilor și a produselor - identificarea cumpărătorilor și a nevoilor - formarea echipei de program - analize, control și monitoring pentru posibilități continue de dezvoltare - crearea de puncte de tăiere pentru efectivul de animale existente – bovine, ovine - , asigurarea trasabilității produselor de la nutrețuri până la cârnați - cuprinderea lanțului scurt în ofertele de turism, legătură dintre turism și lanțul format
Rezultatul așteptat al programului	<ul style="list-style-type: none"> - Creșterea valorii adăugate a produselor și serviciilor prin aplicarea procesării, depozitării, ambalașării și vânzării către clienții finali; - Rezolvarea unei nevoi a teritoriului (creșterea competitivității sectorului agricol) - Schimbarea mentalității actorilor locali în sensul aprecierii lucrului în comun și a formelor asociative; - Pătrunderea pe piețele locale a unor produse de calitate. Pentru clienți, mai puține legături pot aduce o reducere a cheltuielilor, și pentru toți factorii implicați identificarea provenienței materiei prime devine mai facilă - Stabilirea de legături între sectoarele agricol, de turism și alimentar ale regiunii Ciucului de Jos - Creșterea ponderii cuvenite producătorilor în prețul final - Rezultate indirekte (orizontale) - reducerea distanțelor pe care sunt transportate alimentele - beneficii economice, de mediu și sociale, cum ar fi economii la costurile de transport, diminuarea emisiilor de gaze de eșapament, o solicitare mai scăzută a drumurilor rurale, reducerea aglomerației în trafic și o mai mare siguranță rutieră.

Sustenabilitatea și continuarea programului	<ul style="list-style-type: none"> - cooperare în vederea procesării în comun a produselor în lanțul scurt; - cooperare în vederea depozitării și ambalării în comun a produselor în lanțul scurt; - cooperare în vederea organizării vânzării pe piață locală a produselor primare agricole și a produselor agricole prelucrate; - cooperare în vederea promovării legate de această activitate și identificarea clienților finali; - cooperare în vederea aplicării schemelor de calitate
Posibile surse de finanțare	<p>LEADER Csík M1/1A - Înființare prin cooperare a formelor de integrare agricole și de mediu</p> <p>LEADER Csík M3/3A - Sprijinirea investițiilor formelor de integrare agricole noi și a celor existente</p> <p>Proiect de cooperare în cadrul programului LEADER</p> <p>PNDR 2014-2020 - Sub-măsură 16.4- sprijin pentru cooperarea orizontală și verticală între actorii din lanțul de aprovizionare, în vederea stabilirii și dezvoltării unor lanțuri scurte de aprovizionare și a unor piețe locale, precum și în vederea realizării de activități corelate de promovare în context local.</p>
Propuneri comunicării de marketing	<p>Site web</p> <p>Branding</p>
Sinergie: Legături cu alte domenii, programe	
Observații	

2. Delimitarea urbanistică zonelor de dezvoltare agricolă

Programul	Delimitare urbanistică
Direcția de dezvoltare	Agricultură
Domeniul de dezvoltare	agricol
Scopul programului	<p>Încadrarea în PUG a zonei destinate zootehniei</p> <p>Delimitarea în fiecare sat a zonelor de creștere a animalelor</p> <p>Creșterea bovinelor în zona Ciucului de Jos prezintă particularități din cauza siturilor și ariilor protejate Natura 2000 și a unor aspecte de sănătate publică și reglementări legislative, de aceea trebuie identificate zonele care sunt pentru aceste tipuri de activități (de ex. se află la 150-200 de m de apă curgătoare, de zonele locuite și de alte locuri populate). Aceste zone vor fi delimitate în PUG-uri și vor fi destinate realizării de activități de agricultură și respectiv de creștere a animalelor. Deasemeni odată cu creșterea dimensiunilor fermelor zootehnice trebuie oferit sprijin acestora în vederea găsirii unor soluții de incadrare în normele mai sus menționate în aşa fel ca proporțional cu creșterea dimensiunii să se poată păstra elementele de arhitectură tradiționale și de folosire a materialelor.</p>
Conținutul programului	Incadrarea în peisaj a grajdului, ocrotirea imaginii satului, a peisajului, folosirea resurselor endogene
Locația executării și coordonatorul	Asociația microregională Alcsík
Durata executării programului	1-2 ani
Lucrări pregătitoare	Elaborare proiect de finanțare, depunere proiect
Rezultatul așteptat al programului	Soluții tehnice și arhitecturale
Sustenabilitatea și continuarea programului	
Posibile surse de finanțare	resurse din bugetele locale, județene
Propunerile comunicării de marketing și cooperare	Asociațiile microregionale din zona Ciucului, Asociația Kós Károly
Sinergie: Legături cu alte domenii, programe	Programul va susține tinerii care doresc să demareze proiecte destinate tinerilor fermieri, componențele
Observații	

3. Exploatarea produselor forestiere nelemnăoase

Programul	Dezvoltarea produselor forestiere nelemnăoase, ca surse alternative de venit pentru micii întreprinzători și pentru familiile cu venituri mai mici, care se ocupă cu exploatarea forestieră, considerându-se în același timp și un mijloc de dezvoltare a mediului rural.
Direcția de dezvoltare	
Domeniul de dezvoltare	Silvicultură, prelucrare și marketing
Scopul programului	Exploatarea, utilizarea, procesarea, conservarea produselor nelemnăoase – ciuperci, fructe de pădure, plante medicinale, plante aromatice și condimente + uscarea fructelor
Conținutul programului	<p>Principalele fructe de pădure care se culeg în această zonă sunt fragii, afinele negre, afinele roșii, zmeura, murea și măceșele. Aceste fructe, pe lângă importanța alimentară au și importanță medicală, putând fi considerate alimente-medicament.</p> <p>În prezent fructele de pădure și ciupercile din flora spontană sunt duse la export aproape în totalitate, în formă de materii prime, neprocesate. Valorificarea acestora ar trebui orientată și către piața internă. Propunem realizarea de studii de piață pentru o mai bună valorificare a produselor forestiere nelemnăoase pe piețele locale, și a dezvoltării procesării pentru valorificare în orașe, sau în străinătate cu valoare adăugată crescută.</p> <p>Produsele forestiere nelemnăoase, cu referire la fructele de pădure și la ciuperci, se pot valorifica în stare proaspătă, refrigerată, deshidratată sau prelucrată. În stare proaspătă trebuie să fie comercializate cu ambalaj. Compoziția chimică a foarte multe dintre produsele forestiere nelemnăoase vegetale se caracterizează prin conținut ridicat în apă și prezența componentelor nutritive (protide, lipide, glucide). De aceea pentru a nu se degrada și a nu-și pierde din calitate, multe dintre aceste produse trebuie prelucrate imediat după recoltare.</p>

	<p>Avem nevoie de parteneriate, asocieri pentru a înființa unități de procesare, fie pentru congelare, fie pentru deshidratare, și împachetare, sau prelucrate în formă de gem, sirop. Se recomandă un fel de rețea microregională pentru preluare, și un centru de procesare.</p> <p>Trebuie să se acorde o mai mare importanță managementului produselor forestiere nelemnioase, pentru a crește productivitatea, a le valorifica în mod sustenabil și mai eficient și pentru a ajuta dezvoltarea economiei locale;</p> <p>Trebuie să se investească în fabrici de prelucrare a acestor produse pentru a le adăuga valoare și a acoperi cererea;</p> <p>Permanentizarea ofertei acolo unde este posibil;</p> <p>Colaborări între proprietarii publici și privați de pădure, compozenerate pentru a putea realiza producții și investiții mai mari;</p>
Locația executării și coordonatorul	Toate localitățile Ciucului de Jos
Durata executării programului	2-3 ani
Lucrări pregătitoare	Formarea parteneriatelor, înființare de asociații, scriere de proiecte
Rezultatul așteptat al programului	<ul style="list-style-type: none"> - Parteneriate, asocieri care organizează culesul fructelor de pădure și a ciupercilor, înființează unități de procesare pentru congelare, deshidratare și împachetare, sau prelucrate în formă de gem, sirop. - Un management eficace a produselor forestiere nelemnioase, prin care crește productivitatea, valorificare în mod sustenabil și mai eficient, - Investiții în fabrici de prelucrare a acestor produse pentru a le adăuga valoare și a acoperi cererea, permanentizarea ofertei - Colaborări între proprietarii publici și privați de pădure, compozenerate pentru a putea realiza producții și investiții mai mari.

Sustenabilitatea și continuarea programului	Realizarea programului contribuie la extinderea modului sustenabil de exploatare a pădurilor într-o formă organizată și controlată
Posibile surse de finanțare	<p>LEADER Csík M1/1A - Înființare prin cooperare a formelor de integrare agricole și de mediu</p> <p>LEADER Csík M3/3A - Sprijinirea investițiilor formelor de integrare agricole noi și a celor existente</p> <p>Proiect de cooperare în cadrul programului LEADER</p> <p>PNDR 2014-2020 - Sub-măsură 16.4- sprijin pentru cooperarea orizontală și verticală între actorii din lanțul de aprovizionare, în vederea stabilirii și dezvoltării unor lanțuri scurte de aprovizionare și a unor piețe locale, precum și în vederea realizării de activități corelate de promovare în context local</p> <p>PNDR 2014 – 2020</p>
Propuneri comunicații de marketing	
Sinergie: Legături cu alte domenii, programe	Formarea unui lanț de aprovizionare scurt în localitățile Ciucului de Jos – încadrarea produselor forestiere nelemnioase în lanțul alimentar scurt
Observații	

4. Program de mobilitate

Programul	Program de mobilitate
Direcția de dezvoltare	
Domeniul de dezvoltare	Educație, prefecționare, training
Scopul programului	<p>Schimb de experiență, preluarea experimentelor pozitive în diferite ramuri de către fermieri din alte state, sau alte zone</p> <p>Posibilități de schimb sau practică pentru tineri în zone cu locuitori români, pentru a dezvolta competențe lingvistice în limba română.</p>
Conținutul programului	<p>Conform experiențelor acumulate, schimburile de experiență, efectuate în alte state prezintă o atracție pentru elevii din școli. Transferul de cunoștințe asigură, pe de o parte elevilor din clasele a XI-a un cadru sigur și eficient pentru însușirea cunoștințelor practice, pe de altă parte, fiind o activitate bine încadrată în timp, asigură întoarcerea participanților. Având în vedere că această activitate poate fi corelată cu difetite sisteme de finanțare, după efectuarea practicii și terminarea școlii, elevii vor dispune de cunoștințe care permit introducerea soluțiilor noi, inovative prin accesarea fondurilor de dezvoltare.</p> <p>Derularea programului are la bază patru elemente:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Alegerea partenerului: Stabilirea cooperării cu școli cu profil similari, organizații de consultanță, care pot oferi mai multe posibilități de transfer de cunoștințe: <ul style="list-style-type: none"> - vizitarea fermelor și gospodăriilor - stagii practice de scurtă durată. 2. Dezvoltarea tematicii vizitelor de schimb de experiență. Împreună cu parteneri, trebuie elaborat un program amănunțit, care este realizabil și poate garanta rezultate măsurabile. 3. Organizarea și desfășurarea vizitelor: selecția participanților, planificarea călătoriilor, menținerea legăturilor.

	4. Monitorizare, feed-back. Organizarea evenimentelor în care participanții pot reflecta asupra celor învățate, evaluarea modului de transfer de cunoștină, formularea propunerilor de dezvoltare a programului.
Locația executării și coordonatorul	<p>Programul poate fi desfășurat în parteneriat cu Camera Agricolă din Austria Superioară, cu Universitatea Szent István din Gödöllő, Ungaria sau cu participarea activă a localităților înfrățite cu satele din microregiune. Totodată în vederea aprofundării limbii române de specialitate, trebuie găsite și locații din țară.</p> <p>Reprezentanții Camerei agricole din Austria Superioară în cadrul vizitei pe teritoriul LEADER a căutat activități posibile de cooperare. În relațiile de înfrățire se află la fel posibilități similare. Din aceste considerente se propune ca responsabilul de program să fie Asociația Microregională „Alcsík” împreună cu Asociația LEADER „Csík”.</p>
Durata executării programului	2017-2020
Lucrări pregătitoare	căutarea partenerilor de încredere elaborarea conținutului programelor de mobilitate semnarea acordului de parteneriat.
Rezultatul așteptat al programului	Anual cca. 10-15 elevi din clasa a XI.a pot dobândi cunoștințe practice și/sau teoretice, care le oferă șansa demarării unei întreprinderi sau o poziționare mai favorabilă pe piața forței de muncă.
Sustenabilitatea și continuarea programului	Programul necesită cca. 100.000 euro/an. Fiind o activitate legată de educație, impactul programului va deveni vizibil mai târziu.
Posibile surse de finanțare	<p>Programul poate fi finanțat din cadrul programelor de mobilitate ale Uniunii Europene, sau din măsura 19.3 referitoare la cooperarea internațională, dacă se va realiza în parteneriat cu Asociația LEADER „Csík”.</p> <p>Totodată firmele și componențele din microregiune pot oferi burse speciale pentru organizarea activităților de mobilitate.</p>

Propuneri comunicații de marketing	Organizarea evenimentelor de prezentare a cunoștințelor dobândite oferă șansa analizării activității desfășurate de partener, dar viziunile individuale bazate pe experiențele dobândite poate deveni o bază de pornire pentru formarea viitoarelor politici de dezvoltare la nivelul microregiunii și a județului.
Sinergie: Legături cu alte domenii, programe	Programe de sprijinire prin acordarea de burse Proiect de dezvoltare a Liceului Tivai Nagy Imre din Sânmartin
Observații	Mediatizarea experiențelor pozitive ale participanților pot influența decizia elevilor care se află pe pragul alegerii școlii și/sau a profilului.

5. Dezvoltarea unui Centru de colectare și prelucrare a laptelui

Programul	Program de dezvoltare produse locale
Direcția de dezvoltare	
Domeniul de dezvoltare	Agricol și alimentar
Scopul programului	
Conținutul programului	<p>Ferma de semisubzistență (cu una, două sau trei vaci) nu produce suficient lapte pentru a furniza pe piață produse lactate în mod constant. Însă, la Centrul de colectare a laptelui din Sânsimion (unde se colectează lapte de la aproape 70 de gospodării), s-a amenajat un mic spațiu în care laptele este colectat, facilitând considerabil posibilitățile de comercializare a laptelui pentru micii fermieri. Chiar mai mult decât atât, ei beneficiază de un preț mai bun.</p> <p>Laptele este un produs perisabil, care trebuie să fie procesat în cel mai scurt timp posibil. În stare prelucrată (iaurt, sană, cașcaval, brânză) poate fi vândut pe o perioadă mai mare de timp, valoarea adăugată este semnificativă comparând cu laptele crud, ca materie primă. Poate oferi noi locuri de muncă atât în unitatea de prelucrare cât și în magazinul de prezentare a produselor.</p> <p>În acest sens este oportun construirea unei unități de procesare. Un centru independent de colectare și prelucrare a laptelui poate funcționa într-un spațiu de minim 80 m². Ar putea fi folosite clădirile fostei cooperative. Acestea vor trebui renovate, modernizate, și amenajate astfel încât să se respecte normele minime de igienă sanitată. Trebuie amenajate următoarele:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vestiar pentru personal, 2. Tanc colector, cu răcire, în care se depozitează laptele – Centrul de colectare a laptelui din Sânsimion este dotat cu un tanc colector de 2400 litri, care este de ajuns în timpul iernii – când sunt preluate zilnic 1800

	<p>litri de lapte - dar vara, când cantitatea crește la 2600-2800 litri de lapte zilnic, nu este de ajuns. În același timp trebuie să fie dotate toate fermele familiale, care aduc laptele în Centrul de colectare – adică membrii asociației cu bidoane de lapte.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Zonă de analiză a materiei prime și a produsului finit; 4. Depozite pentru materiale auxiliare (sare, cheag, ambalaje); 5. Zonă de procesare; 6. Zonă de ambalare; 7. Cameră de stoc pentru produse finite, maturator.
Locația execuțării și coordonatorul	Sânsimion
Durata execuțării programului	1-2 ani
Lucrări pregătitoare	
Rezultatul așteptat al programului	Încurajarea fermierilor să nu renunțe la activitatea de creștere a animalelor, creșterea mărimii fermelor și astfel eficientizarea muncii în agricultură
Sustenabilitatea și continuarea programului	Stabilitatea sectorului implicit va duce la condiții de bune practici și de exploatare corectă a resurselor naturale. Cel mai eficient mod de păstrare a biodiversității este de practicare a unei agriculturi echilibrate
Posibile surse de finanțare	PNDR, LEADER Csík M3/3A - Sprijinirea investițiilor formelor de integrare agricole noi și a celor existente
Propunerile comunicării de marketing	Agricultura pentru păstrarea biodiversității
Sinergie: Legături cu alte domenii, programe	Produse locale, trasabilitatea produselor, piețele locale
Observații	

6. Înființarea unui punct de sacrificare pentru animalele din zona Ciucului, dezvoltarea unui centru de prelucrare a cărnii

Programul	Program de dezvoltare a produselor locale
Direcția de dezvoltare	
Domeniul de dezvoltare	Agricol și alimentar
Scopul programului	<ul style="list-style-type: none"> - Producția produselor locale de înaltă calitate din carne. - Valorificarea efectivului de animale pe piața locală
Conținutul programului	<p>Programul vizează înființarea unui punct de sacrificare pentru animalele din regiunea Ciucului, care oferă cadru legal pentru sacrificarea animalele crescute în gospodării individuale, conform normelor de igienă și protecția animalelor. Anual 15.000 capete de animale sunt valorificate către comercianți la negru, și o mare parte din efectiv este vândut prin intermediari, la prețuri joase, ceea ce dezavantajează clar populația locală. Punctul de sacrificare va avea două funcții: asigură intrarea produselor din carne în circuitul alimentar (stampila ovală permite prelucrarea și valorificarea prin magazine sau restaurante), respectiv prelucrează și valorifică direct animalele cumpărate de la gospodari. Ambele funcții au ca rezultat principal plasarea produselor din carne, provenite de la animalele crescute în microregiune în unitățile comerciale locale, pot participa la implementarea trasabilității produselor și pot utiliza rețete tradiționale, asigurând astfel apariția unor game de produse locale.</p>
Locația Tușnad, Sânsimion	La Sânsimion și la Sântimbru există mici carmangerii care pot prelua o parte din animalele sacrificate conform legii pentru a asigura prelucrarea și prepararea produselor pe baza rețetelor tradiționale.
Sustenabilitatea și continuarea programului	Prin asigurarea posibilității de valorificare a cărnii pe piața locală, se va stimula atât procesul de creștere a animalelor, cât și cea de prelucrare. Vor apăra noi întreprinzători care prelucrează

	carnea și procesează produse tradiționale, dar prin preluarea animalelor și punctul de sacrificare va dezvolta aceast segment, asigurând o concurență sănătoasă ceea ce va servi la ridicarea calității produselor. Piețele de desfacere în prima fază vor fi cele locale, însă în fazele mai avansate se vor extinde și spre marile orașe ale țării. Produsele vor fi promovate ca produse locale, și se va căuta posibilitatea realizării unui brand local.
Posibile surse de finanțare	PNDR, LEADER M3/3A
Sinergie: Legături cu alte domenii, programe	Produse locale, trasabilitatea produselor, piețele locale

7. Farmshop „Akókapu”

Programul	Dezvoltarea unui centru de promovare și valorificare a produselor locale
Direcția de dezvoltare	Economie / turism
Domeniul de dezvoltare	Economie
Scopul programului	Scopul acestui program este dezvoltarea unui spațiu de prezentare și comercializare a produselor locale din zona Ciucului de Jos în vederea sprijinirii producătorilor locali.
Conținutul programului	<p>În prezent în Microregiunea Alcsík nu există un centru de prezentare și valorificare al produselor locale, iar pe distanța Băile Tușnad – Gheorgheni, nu există un popas turistic care să deservească turiștii aflați în zonă sau care tranzitează microregiunea.</p> <p>Programul presupune dezvoltarea infrastructurii pe terenul extravilan al Comunei Sântimbru aflat în zona porții Akó, respectiv: lucrări de amenajare a zonei; racordare la utilități (apă potabilă, canalizare, electricitate); lucrări de construcție a imobilelor aferente centrului: magazin de prezentare și comercializare produse locale, parcări auto care să permită și parcarea autocarelor, grupuri sanitare și spații dedicate organizării evenimentelor. Lucrările de construcție a magazinului vor ține cont de legislația în vigoare aferentă domeniului de activitate precum și de nevoile existente în zonă (numărul producători locali, numărul produselor care urmează să fie comercializate). Lucrările de construcție și amenajare vor respecta stilul arhitectural specific microregiunii. Pe lângă magazinul propriu-zis, centrul dezvoltat va avea și rol de informare și promovare turistică.</p>
Locația executării și coordonatorul	<p>Locația executării: extravilanul comunei Sânmartin, lângă poarta Akó.</p> <p>Coordonatorul: Asociația Microregională Alcsík / Comuna Sânmartin.</p>
Durata executării programului	3 ani.

Lucrări pregătitoare	Studiu de fezabilitate aferent investiției
Rezultatul așteptat al programului	Principalele rezultate ale programului: un popas turistic cu toate dotările (parcare, grupuri sanitare) dezvoltat; un centru de prezentare și valorificare a produselor locale dezvoltat; minim două locuri de muncă create.
Sustenabilitatea și continuarea programului	După finalizarea lucrărilor de dezvoltare al infrastructurii coordonatorul va lansa apel către societăți comerciale în vederea închirierii spațiilor create precum și pentru asigurarea funcționării centrului. Aspectele legate de sustenabilitatea centrului vor fi reglementate prin contractul de concesiune.
Posibile surse de finanțare	Fonduri publice nerambursabile: de la nivelul autorităților publice locale și județene (programe proprii de finanțare), PNDR, LEADER Csík M3/3A - Sprijinirea investițiilor formelor de integrare agricole noi și a celor existente LEADER Csík M1/1A - Înființare prin cooperare a formelor de integrare agricole și de mediu
Propuneri comunicații de marketing	În procesul de implementare al programului coordonatorul va asigura o comunicare transparentă cu toți partenerii de la nivelul microregiunii. După finalizare lucrărilor și închirierea spațiilor se va pune accent pe promovarea centrului dezvoltat (de exemplu prin unitățile turistice de la nivelul microregiunii).
Sinergie: Legături cu alte domenii, programe	Există sinergii și legături cu alte programe cuprinse în prezența strategie (cum ar fi programul dedicat dezvoltării identității vizuale ale microregiunii), precum și cu inițiative similare din domeniile: produse locale (de exemplu marca înregistrată Produs Secuiesc), turism, economie locală.
Observații	

8. Gestionarea vânătului

Programul	Gestionarea vânătului -Realizarea parcului de animale sălbaticе din microregiune
Direcția de dezvoltare	Protecția animalelor, economie, mediu
Domeniul de dezvoltare	Agricultură, silvicultură, turism
Scopul programului	Parcurile de animale sălbaticе au gamă largă de utilizare. Pe lângă faptul că asigură vizitatorilor un contact vizual cu animale cu care rareori se întâlnesc în mediul lor natural (căprioare, cerbi, mistreți, fazani, iepuri), apreciera crescândă a cǎrnii de vânat, oferă posibilitatea de a crește, în condiții controlate animale sălbaticе. Acestea vor fi transportate în zone cu o populație mai redusă a vânătului, sau vor fi sacrificiate în puncte special amenajate și carnea obținută va fi procesată în continuare în vederea obținerii produselor cu înaltă valoare adăugată.
Conținutul programului	Se va amenaja un țarc de o suprafață mare (15-20 hectare), împrejmuit cu gard electric. Animalele vor trăi în libertate relativă și sub îngrijirea specialiștilor (medici veterinari, silvicultori, zootehnici) se va urmări creșterea numărului și dezvoltarea corporală individuală a animalelor. În diferitele părți ale parcului vor fi realizate centre de vizitare, în care, fără să deranjeze viața animalelor, vizitatorii îi pot observa în condiții de siguranță. Aceste centre de vizitare pot fi conectate prin coridoare protectoare sau prin pasaje situate la înălțime considerabilă față de sol. În centre de vizitare se pot organiza expoziții tematice și programe educaționale pentru copii pe teme legate de natură, animale, habitate naturale, etc. După efectuarea unui studiu referitor la numărul populației de animale care pot coabita pe suprafață dată, se poate implementa și partea de reproducție și creșterea animalelor destinate industriei alimentare.
Locația executării și coordonatorul	Locația parcului urmează să fie stabilită de comun acord cu componențele din microregiune. Coordonatorul programului va fi Asociația Microregională „Alcsík”, care va apela la sprijinul partenerilor cu pregătire în diferite domenii legate de creșterea animalelor, asigurarea siguranței maxime pentru vizitatori, etc.
Durata executării programului	2019-2020

Lucrări pregătitoare	<p>În vederea implementării programului este de dorit efectuarea unor vizite în parcuri similare din țară și din străinătate pentru colectarea mai multor idei care pot concura la finalizarea unei investiții de succes.</p> <p>În vederea alegerii locației pentru parc, care va deveni un punct important de atracție turistică și din punctul de vedere al veniturilor locale, trebuie organizate întâlniri repetitive cu proprietarii terenurilor.</p>
Rezultatul așteptat al programului	<p>Este de dorit ca parcul să îndeplinească cele două funcții diferite avute: cel de loc de recreație și cel de asigurarea carniei pentru produse din vânat. Din aceste considerente este recomandabil despărțirea obiectivelor urmărite, și construirea treptată a modulelor până la completarea tuturor elementelor.</p>
Sustenabilitatea și continuarea programului	<p>Parcul poate oferi multiple servicii pe care vizitatorii le pot accesa contra cost: pot accesa diferite puncte de observare, cu posibilități multiple de a vedea animale sălbaticе în mediu asemănător celui natural, pot participa la programe de instruire și educativ-distractive, pot închiria suprafețe pentru a organiza evenimente proprii, și pot cumpăra produse alimentare realizate din carne de vânat. Prin valorificarea directă a acestor servicii se poate asigura o parte din funcționarea parcului. O altă sursă de venit este vânzarea animalelor organizațiilor care gestionează suprafețe pe care este permis vânatul.</p>
Posibile surse de finanțare	<p>Investiția necesită un aport financiar considerabil, dar se poate realiza și din module separate, utilizând diferite forme de finanțare.</p>
Propuneri comunicării de marketing	<p>Trebuie avut în vedere, că sacrificarea animalelor sălbaticе va stârni dezacordul organizațiilor de protecția animalelor. Cu toate că totalitatea procesului este fireasc și justificat, trebuie elaborată o strategie care să diminueze eventuala campanie organizată în defavoarea parcului.</p>
Sinergie: Legături cu alte domenii, programe	<p>„Akókapu” Farmshop Formarea imaginii „Alcsík” Drumuri tematice</p>
Observații	<p>Este foarte important redefinirea raportului dintre om și animalele sălbaticе.</p>

9. Dezvoltarea unei identități unitare ale microregiunii Ciucul de Jos

Programul	Dezvoltarea identității unitare ale microregiunii
Direcția de dezvoltare	Comunicare, marketing
Domeniul de dezvoltare	Promovarea zonei prin managementul destinaților, marketingul produselor locale, formarea identității unitare
Scopul programului	Dezvoltarea identității unitare a zonei va constitui baza activităților de marketing local dar și aferente promovării produselor și serviciilor dezvoltate în microregiune. Identitatea unitară va contribui la cunoașterea și recunoașterea zonei precum și la promovarea eficientă a produselor și serviciilor microregionale.
Conținutul programului	Programul are la bază elementele de identitate specifice Cicului de Jos. Pentru dezvoltarea identității vizuale unitare ale zonei vor fi lansate mai multe inițiative prin care vor putea fi colectate ideile creative din microregiune, cum ar fi: tabără de vară organizată cu scopul colectării elementelor de identitate specifice zonei; organizarea de competiții în rândul artiștilor și al designerilor etc. Pe baza ideilor colectate vor fi dezvoltate propunerile de identitate vizuală ale zonei. Identitatea vizuală dezvoltată va fi aprobată la nivelul Microregiunii Ciucul de Jos, urmând ca elementele să fie introduse în cadrul instituțiilor și al organizațiilor partenere din regiune. Elementele identității vizuale vor fi folosite atât pe produsele realizate la nivelul microregiunii cât și pe investițiile realizate pe baza acestei strategii.
Locația executării și coordonatorul	Programul va fi coordonat de Asociația Microregională Alcsík și va fi implementat la nivelul microregiunii.
Durata executării programului	6 luni pentru dezvoltarea identității Pe durata de implementare al prezentei strategii pentru folosirea identității dezvoltate.
Lucrări pregătitoare	Este necesară o analiză a inițiativelor asemănătoare la nivelul microregiunii (de exemplu a inițiativelor din domeniul turismului).

Rezultatul așteptat al programului	Pe baza programului se va putea realiza promovarea și valorificarea produselor și serviciilor din microregiune. Identitatea unitară va contribui la cunoașterea și recunoașterea zonei precum și la promovarea eficientă a produselor și serviciilor microregionale.
Sustenabilitatea și continuarea programului	Sustenabilitatea programului are la bază caracterul său orizontal, având impact și asupra programelor cuprinse în prezenta strategie. Continuarea programului va putea fi decisă doar în urma evaluărilor periodice.
Posibile surse de finanțare	Fonduri publice nerambursabile: de la nivelul autorităților publice locale și județene (programe proprii de finanțare); Programul Operațional Regional, PNDR, LEADER Csík M1/1A - Înființare prin cooperare a formelor de integrare agricole și de mediu LEADER Csík M10/6B - Ocrotirea moștenirii rurale
Propuneri comunicații de marketing	În procesul de implementare al programului coordonatorul va asigura o comunicare transparentă cu toți partenerii de la nivelul microregiunii.
Sinergie: Legături cu alte domenii, programe	Fiind un program orizontal, există sinergii și legături cu toate programele cuprinse în prezenta strategie, precum și cu inițiative similare din domeniul turismului.
Observații	

10. Dezvoltarea activităților de producție și prelucrare a plantelor medicinale și de condimente

Programul	Dezvoltarea produselor locale
Direcția de dezvoltare	Agricultură
Domeniul de dezvoltare	Agricultură, produse locale
Scopul programului	Înființarea unei ferme model pentru producția plantelor medicinale și pentru condimente. Sprijin finanțier și consultanță în elaborarea unei proiecte în domeniu.
Conținutul programului	<p>Plantele medicinale pot fi o sursă de venit pentru familiile din mediul rural și nu numai. Zona Ciucului de Jos este bogată în plante medicinale și aromatice sălbatiche, astfel se poate organiza culegerea lor. O altă posibilitate o reprezintă producerea acestora. Cultivarea plantelor medicinale este profitabilă chiar și pe suprafețe mici de teren. Succesul afacerii depinde de metodele de uscare și ambalare a ierburiilor sălbaticoare, precum și gândirea unui sistem eficient de valorificare a producției, a prezenței pe piețe locale din regiune, a contactării magazinelor naturiste din zonă, și a utilizării metodelor de vânzări on-line.</p> <p>Activitatea de culegere/adunare a plantelor medicinale poate contribui la ocuparea grupurilor marginalizate, prin utilizarea posibilității organizării activităților într-o întreprindere socială constituită pe baza Legii 219/2015.</p>
Locația executării	Sânmartin
Durata executării programului	3-4 ani
Lucrări pregătitoare	Elaborare plan finanțier și plan de marketing
Rezultatul așteptat al programului	<ul style="list-style-type: none"> - Know -how în domeniul producției, a prelucrării/conservării, și a marketingului plantelor medicinale și a ierburiilor pentru condimente; - elaborarea unui plan de afaceri, unui proiect în domeniu;

	<ul style="list-style-type: none"> - înființarea unei ferme model pentru adunare/cultivare pe parcelă mică a plantelor medicinale.
Sustenabilitatea și continuarea programului	<ul style="list-style-type: none"> - cooperare în vederea uscării, ambalării și depozitării în comun a produselor; - cooperare în vederea promovării legate de această activitate și identificarea clienților finali, posibilitățile aderării în lanțul scurt de aprovizionare; - diversificarea produselor finale.
Posibile surse de finanțare	<p>LEADER Csík M1/1A - Înființare prin cooperare a formelor de integrare agricole și de mediu</p> <p>LEADER Csík M3/3A - Sprijinirea investițiilor formelor de integrare agricole noi și a celor existente</p> <p>LEADER Csík M7/6A – Investiții pentru ocuparea grupurilor marginalizate</p> <p>PNDR 2014-2020 - Sub-măsură 16.4- sprijin pentru cooperarea orizontală și verticală între actorii din lanțul de aprovizionare, în vederea stabilirii și dezvoltării unor lanțuri scurte de aprovizionare și a unor piețe locale, precum și în vederea realizării de activități corelate de promovare în context local.</p>
Propunerile comunicării de marketing	<p>Site web</p> <p>Branding</p>
Sinergie: Legături cu alte domenii, programe	<p>Formarea unui lanț de aprovizionare scurt în localitățile Ciucului de Jos</p> <p>Exploatarea produselor forestiere nelemnăoase</p> <p>Farmshop „Akókapu”</p>
Observații	Cadrul general privind productia, procesarea și organizarea pietei plantelor medicinale, aromatice și produselor stupului, relatiile dintre producatori, procesatori și comercianti este stabilit prin Legea 491/2003, republicat in Monitorul Oficial, Partea I nr. 52 din 20 ianuarie 2011.

11. Ocrotirea moștenirii rurale

Programul	
Direcția de dezvoltare	Dezvoltarea satelor
Domeniul de dezvoltare	
Scopul programului	Reabilitarea și utilizarea în diferite scopuri ale muzeelor, caselor memoriale.
Conținutul programului	<p>În Ciucul de Jos satele au o arhitectură specifică excepțională, existând astfel un potențial foarte mare pentru valorificarea acestora și în domeniul turismului.</p> <ul style="list-style-type: none"> - moștenirea construită din mediul rural, elementele structurii satelor tradiționale existente; - existența unui mod de viață tradițional și aproape de natură, - liniștea și autenticitatea spațiului rural, stilul de viață tradițional și alimente naturale atrag turiștii din orașele mari și alte țări <p>Scopul acestui proiect este protejarea, prin întreținere, reabilitare, restaurare, dotare, modernizare și promovare a obiectivelor de patrimoniu cultural de interes local și a altor spații/obiective. Investițiile vor avea un impact pozitiv asupra turismului local și vor ajuta la stimularea dezvoltării mediului de afacere local. Sprijinirea conservării patrimoniului local și a tradițiilor are drept scop stimularea activităților de turism rural, precum și menținerea tradițiilor și a moștenirii spirituale, contribuind astfel la atractivitatea zonelor rurale.</p> <p>Activități necesare:</p> <p>Lucrări construcții-montaj, cu păstrarea aspectului original al clădirii;</p> <p>Renovarea/reabilitarea unor clădiri vechi al căror aspect a fost stricat sau reabilitarea, renovarea, dotarea de spații care păstrează caracteristicile patrimoniului construit tradițional, autentic;</p> <p>Mutarea și reconstrucția clădirilor vechi pe un amplasament nou (case, şure, etc.);</p> <p>Renovarea fațadei unei clădiri;</p> <p>Schimbarea funcției clădirilor, ca de exemplu casa în</p>

	casă prezentare colecții muzeale, șura pentru alte activități economice sau pentru locuit; Mărirea gradului de confort al unei clădiri (alimentare apă, canalizare, anexe în cazul în care clădirea nu dispune), modernizarea utilităților, sau înlocuirea utilităților cu unele cu un impact mai scăzut asupra mediului înconjurător; Renovare/restaurare, modificare porți, garduri.
Locația executării și coordonatorul	Clădiri emblematice ale microregiunii aflate pe o listă a monumentelor de interes local – Conacul Endes din Sânsimion, Conacul Adorján din Armășeni, Conacul Henter din Sântimbru, Casa Gál Sándor din Ciucsângheorgiu, Conacul Miklóssy din Lăzărești
Durata executării programului	2-3 ani
Lucrări pregătitoare	Proiectare, elaborarea documentației tehnico-economice conform H.G.28/2008 respectiv H.G. 907/2016 Servicii de consultanță pentru managementul proiectelor; Elaborarea documentației pentru includerea pe lista de monumente – dacă este cazul Întocmirea listei obiectivelor de interes local; Acțiuni de promovare și marketing (elaborare plan de promovare, site de promovare, participare la targuri de profil, achiziția și montarea de panouri informative/direcționale, etc.).
Rezultatul așteptat al programului	"Drumul monumentelor" – drum tematic în Microregiunea Ciucul de Jos, având ca puncte de vizită monumente, muzee din zonă
Sustenabilitatea și continuarea programului	
Posibile surse de finanțare	PNDR 7.6 – pentru monumente istorice cuprinse în grupa b LEADER M10/6B - Ocrotirea moștenirii rurale
Propunerile comunicării de marketing	Păstrarea valorilor locale duce la o identitate mai bine dezvoltată
Sinergie: Legături cu alte domenii, programe	Dezvoltarea identității unitare ale microregiunii
Observații	

12. Drumuri tematice în Microregiunea Ciucul de Jos

Programul	Drumuri tematice în microregiunea "Ciucul de Jos"
Direcția de dezvoltare	Turism, infrastructură de turism
Domeniul de dezvoltare	Economie / turism
Scopul programului	Scopul programului este dezvoltarea infrastructurii de vizitare ale microregiunii Ciucul de Jos în vederea creșterii numărului de turiști care vizitează zona și prelungirii duratei medii de sedere.
Conținutul programului	În cadrul acestui program vor fi dezvoltate drumuri tematice în domenii cu tradiție în zonă. Coordonatorul va înființa un grup de lucru format din reprezentanții organizațiilor și instituțiilor interesate, iar după evaluarea drumurilor tematice și al inițiatiivelor existente vor fi definite principalele teme pe baza căruia vor putea fi dezvoltate noile drumuri și poteci tematice. Această analiză va ține cont de specificul zonei și va pune accentul pe următoarele domenii: cultură (monumente istorice, meșteșuguri tradiționale, artă populară); valori naturale (flora și fauna specifică zonei; izvoare minerale naturale; mofete și băi termale tradiționale; rezervații naturale; mlaștini și turbării). Drumurile tematice vor fi realizate într-o rețea de drumuri și poteci, iar infrastructura de vizitare va fi dezvoltată în funcție de caracteristicile zonei: trasee de drumeție; trasee de biciclete; trasee care pot fi parcuse și cu căruță / sania trasă de cai; puncte de informare; poteci tematice care pot fi vizitate cu sau fără ghid. După finalizare lucrărilor care vizează dezvoltarea propriu-zisă a infrastructurii de vizitare, toate traseele și drumurile tematice vor fi promovate cu ajutorul unor hărți turistice, precum și prin hărți tematice prin intermediul Centrelor de Informare Turistică și al unităților turistice din zonă.
Locația executării și coordonatorul	Programul va fi coordonat de Asociația Microregională Alcsík și va fi implementat la nivelul microregiunii. Coordonatorul va dezvolta colaborări și parteneriate cu instituțiile și organizațiile de la nivelul microregiunii (custozi ai ariilor naturale protejate; organizații culturale; grupuri informale ale meșteșugarilor locali).
Durata executării programului	24 de luni (6 luni analiza și definirea temelor; 14 luni dezvoltare infrastructură; 4 luni dezvoltare materiale promoționale și promovarea drumurilor tematice dezvoltate).
Lucrări pregătitoare	Este necesară o analiză a inițiatiivelor asemănătoare la nivelul microregiunii.

Rezultatul așteptat al programului	Dezvoltarea unei rețele integrate de drumuri și poteci tematice la nivelul microregiunii bazată pe infrastructura de vizitare existentă și care urmează să fie dezvoltate prin intermediul prezentei strategii va influența în mod pozitiv durata medie de sedere al turiștilor în microregiune și va duce la atragerea unui grup de turiști responsabili și dornici să descopere valorile zonei (ecoturism).
Sustenabilitatea și continuarea programului	Sustenabilitatea programului poate fi asigurată prin implicarea instituțiilor și organizațiilor din microregiune care vor asigura întreținerea și menținerea infrastructurii dezvoltate.
Posibile surse de finanțare	Fonduri publice nerambursabile: de la nivelul autorităților publice locale și județene (programe proprii de finanțare); Programul Operațional Regional, PNDR, LEADER. Fonduri private în funcție de specificul drumului tematic (de exemplu în cazul izvoarelor minerale naturale).
Propuneri comunicării de marketing	În procesul de implementare al programului coordonatorul va asigura o comunicare transparentă cu partenerii de la nivelul microregiunii. În procesul de comunicare și promovare vor fi utilizate elementele de identitate vizuală dezvoltate în cadrul programului dedicat. Drumurile tematice dezvoltate în cadrul acestui program vor fi promovate în cel puțin trei limbi.
Sinergie: Legături cu alte domenii, programe	Există legături cu inițiative similare din domeniul turismului de la nivel județean precum și cu inițiative locale (cum ar fi Strategia de dezvoltare al destinației ecoturistice "Băile Tușnad și împrejurimile", Planurile de Management ale siturilor Natura 2000 "Bazinul Cicului de Jos" și "Tinovul Mohoș - Lacul Sfânta Ana").
Observații	Pe teritoriul aferent microregiunii Ciucul de Jos în prezent există următoarele drumuri tematice: poteca tematică Piatra Șoimilor Băile Tușnad (tema: flora și fauna rezervației naturale Piatra Șoimilor); poteca tematică Vechiul râu Olt lângă comuna Sânsimion (tema: efectele regularizării râului Olt asupra zonei); Popasul Nyír Kutja lângă comuna Sântimbru (tema: istoricul comunei, fenomene geologice în Sântimbru-Băi); poteca tematică din Mlaștina Borsáros din comuna Sâncrăieni (tema: mlaștina Borsáros și plantele de tip relicte glaciare). În procesul de dezvoltare al drumurilor tematice trebuie luate în considerare următoarele elemente problematice: dreptul de proprietate al terenurilor pe care vor fi dezvoltate drumurile tematice; materialele folosite pentru dezvoltarea infrastructurii turistice să fie greu de vandalizat (a se vedea în acest sens Băile

	<p>Nádas); competențele lingvistice ale prestatorilor implicați (meșteșugari).</p> <p>Proiecte propuse:</p> <p>Reconstrucție băi locale pentru drumul băilor rustice – De la Sâncrăieni prin Vribia, Cozmeni, Tușnad, Sânmartin.</p> <p>Drumul „Centura Harghitei” drum panoramic pe poalele estice ale Munților Harghita Sud de la Sâncrăieni până la Băile Tușnad.</p> <p>Drum tematic Munții Ciucului de la Pasul Nyerges până la Giurche pe creasta Munții Ciucului.</p> <p>Poteca celor două războaie mondiale– de la Uz până la Coșnea (Bacău).</p>
--	---

13. Dezvoltarea competitivității operatorilor de turism din Microregiunea Ciucul de Jos

Programul	Dezvoltarea capacității operatorilor de turism din microregiunea "Ciucul de Jos"
Direcția de dezvoltare	Turism
Domeniul de dezvoltare	Economie / turism
Scopul programului	Scopul programului este dezvoltarea capacității prestatorilor de servicii în domeniul turistic și de alimentație publică din microregiunea Ciucul de Jos în vederea oferirii de servicii turistice de calitate.
Conținutul programului	În cadrul acestui program vor fi dezvoltate inițiative care vizează dezvoltarea competitivității în rândul prestatorilor de servicii din microregiune. Aceast program vizează următoarele teme: dezvoltarea spiritului antreprenorial din zonă; dezvoltarea competențelor lingvistice ale prestatorilor de servicii (turistice); dezvoltarea proceselor și metodelor de comunicare și promovare ale afacerilor locale etc. În funcție de specificul inițiativelor dezvoltate, acestea vor fi realizate prin metode adaptate la nevoi, cum ar fi: organizarea de cursuri de perfecționare; înființarea unui program de burse pentru tineri antreprenori care vizează schimbul de experiențe cu antreprenori din alte zone ale țării; programe de practică profesională în alte zone ale țării pentru ospătari, bucătari, meșteșugari etc. (în vederea dezvoltării competențelor de comunicare în limba română).

Locația executării și coordonatorul	Programul va fi coordonat de Asociația Microregională Alcsík și va fi implementat la nivelul microregiunii în parteneriat instituții și organizații implicate de la nivelul microregiunii.
Durata executării programului	Pe durata de implementare al prezentei strategii.
Lucrări pregătitoare	Inițiativele vor fi dezvoltate pe baza analizei nevoilor grupului țintă. De asemenea, este necesară o analiză a inițiativelor asemănătoare la nivelul microregiunii.
Rezultatul așteptat al programului	Dezvoltarea competitivității prestatorilor de servicii de la nivelul microregiunii va avea impact asupra performanței mediului antreprenorial din zonă.
Sustenabilitatea și continuarea programului	Sustenabilitatea programului poate fi asigurată doar pe baza unei evaluări efectuate la finalul intervențiilor și al programelor. Pe baza evaluării vor putea fi definite și demarate noi inițiative care vizează tema competitivității.
Posibile surse de finanțare	Fonduri publice nerambursabile: de la nivelul autorităților publice locale și județene (programe proprii de finanțare); Programul Operațional Regional, Program Operațional Capital Uman PNDR, Măsura M8/6B al Asociației LEADER "Csík" - Dezvoltarea armonioasă a spațiului rural; M4/4A Protejarea patrimoniului natural Fonduri private în funcție de specificul inițiativei (de exemplu Asociațiile de Turism din zonă în cazul programelor care vizează acest sector).
Propuneri comunicații de marketing	În procesul de implementare al programului coordonatorul va asigura o comunicare transparentă cu partenerii de la nivelul microregiunii. În procesul de comunicare și promovare vor fi utilizate elementele de identitate vizuală dezvoltate în cadrul programului dedicat.
Sinergie: Legături cu alte domenii, programe	Există legături cu inițiative similare din domeniul turismului de la nivel județean precum și cu inițiative locale.
Observații	Un rol important în acest program o vor avea unitățile de învățământ cu profil (Liceul Tehnologic Tivai Nagy Imre Sânmartin, Liceul Tehnologic Johannes Kájoni Miercurea Ciuc, Liceul Tehnologic Kós Károly Miercurea Ciuc).

14. Diversificarea activităților economice prin dezvoltarea serviciilor turistice, altele decât cele de cazare și alimentație

Programul	Dezvoltarea competitivității în domeniul serviciilor turistice
Direcția de dezvoltare	Economie / turism
Domeniul de dezvoltare	Turism
Scopul programului	Scopul programului este dezvoltarea ofertei turistice și a serviciilor complementare, în vederea atragerii turiștilor în zonă precum și pentru creșterea duratei medii de sedere în zonă.
Conținutul programului	<p>La nivelul microregiunii există unități turistice de cazare și alimentație, majoritatea fiind concentrate în stațiunea Băile Tușnad. În mediul rural predomină pensiunile agroturistice și camere de închiriat.</p> <p>Programul vizează dezvoltarea serviciilor conexe, în afara serviciilor de cazare și alimentație, respectiv: servicii de agrement și de petrecere a timpului liber în vederea creșterii duratei medii de sedere în zonă.</p> <p>Operatorii au nevoie de servicii, programe turistice, care pot fi accesate de turiștii veniți în zonă. Aceste programe pot fi rute organizate pe jos, pe bicicletă, cu trăsură, etc. Pe lângă dezvoltarea propriu-zisă a programelor o componentă importantă a programului vizează întărirea capacității potențialilor prestatori de acest tip se servicii (ghizi locali, ghizi montani precum și agenții de turism la nivelul microregiunii). Se va acorda o atenție deosebită dezvoltării de competențe lingvistice în rândul operatorilor de programe turistice în vederea atragerii unui segment cât mai divers de turiști în zonă. Un alt aspect important al acestei inițiative vizează îmbunătățirea colaborării dintre unitățile turistice (cazare și alimentație) cu operatorii de programe turistice. Cu toate că deja există resurse care pot fi utilizate în</p>

	dezvoltarea programelor (căruțe, sanie trasă de cai, parapantă, etc.) pe termen mediu, în funcție de nevoile identificate, vor putea fi achiziționate și alte echipamente și pot fi dezvoltate și centre de închiriere de echipament sportiv (biciclete, schiuri, snowboard-uri etc).
Locația executării și coordonatorul	Locația programului este stațiunea turistică Băile Tușnad și satele vecine. Coordonatorul programului este Asociația Microregională Alcsík iar implementarea se va realiza în parteneriat cu Asociația de Turism Băile Tușnad, precum și cu potențialii operatori de programe.
Durata executării programului	3 ani.
Lucrări pregătitoare	Analiza nevoilor în rândul prestatorilor de servicii existente și dezvoltarea unui cadru coerent pentru lansarea de noi inițiative care vizează dezvoltarea de programe turistice.
Rezultatul așteptat al programului	Principalele rezultate ale programului sunt: diversificarea ofertei de programe turistice la nivelul microregiunii; dezvoltarea capacitatei și al competitivității prestatorilor de servicii turistice; creșterea duratei medii de sedere în zonă.
Sustenabilitatea și continuarea programului	În vederea asigurării sustenabilității programului vor fi efectuate evaluări periodice bazate pe un sistem de monitorizare agreat și care pe lângă rezultatele unităților turistice (cazare și alimentație) și ale statisticilor specifice domeniului va include și feedback-ul clienților care au participat la aceste programe. Pe baza acestor date și evaluări periodice vor fi formulate noi direcții de dezvoltare și vor fi lansate noi inițiative.
Posibile surse de finanțare	Fonduri publice nerambursabile: de la nivelul autorităților publice locale și județene (programe proprii de finanțare); Programul Operațional Regional, Program Operațional Capital Uman PNDR,

	Măsura M8/6B al Asociației LEADER "Csík" - Dezvoltarea armonioasă a spațiului rural; M4/4A Protejarea patrimoniului natural Fonduri private în funcție de specificul inițiativei (de exemplu Asociațiile de Turism din zonă în cazul programelor care vizează acest sector).
Propuneri comunicării de marketing	În procesul de implementare al programului coordonatorul va asigura o comunicare transparentă cu toți partenerii de la nivelul microregiunii. Programele dezvoltate vor fi promovate: (1) la nivelul microregiunii atât prin unitățile turistice existente cât și prin instituțiile publice și ONG-urile implicate; (2) la nivel național și internațional prin participarea la evenimente dedicate – târguri de turism – atât prin participarea propriu-zisă cât și prin intermediul colaborărilor cu alte inițiative turistice (cum ar fi inițiativa care vizează dezvoltarea destinației turistice Ținutul Secuiesc).
Sinergie: Legături cu alte domenii, programe	Există sinergii și legături cu alte programe cuprinse în prezența strategie (cum ar fi programul dedicat dezvoltării identității vizuale ale microregiunii), precum și cu inițiative similare din domeniile: produse locale (de exemplu marca înregistrată Produs Secuiesc), turism, economie locală.
Observații	

15. Dezvoltarea Liceului Tehnologic Tivai Nagy Imre

Programul	Dezvoltarea Liceului Tehnologic Tivai Nagy Imre
Direcția de dezvoltare	
Domeniul de dezvoltare	Educație / turism
Scopul programului	Scopul programului este dezvoltarea capacității elevilor din școala tehnică, profilul turistic în vederea oferirii de servicii de calitate.
Conținutul programului	În cadrul acestui program vor fi realizate și dotate bucătării de prezentare prin care elevii din profilul turism (bucătar, ospătar, barman, etc.) vor avea posibilitatea de a efectua formarea practică. Având în vedere faptul că numărul optim de participanți la cursuri de profil este 16, cu grupuri de câte patru, se va urmări înființarea și dotarea a 4 ateliere de bucătărie (cu cuptoare, frigidere și locuri special amenajate pentru păstrarea tutror tipurilor de alimente, chiuvete pentru spălarea vaselor, alimentelor, mobiler de bucătărie și școlar, veselă de toate tipurile, mașini de bucătărie, ustenii de curățat și spălat, etc). Aici elevii vor avea posibilitatea de a însuși deprinderile practice, urmând ca ulterior, prin programe de cooperare cu unitățile turistice locale să efectueze stagii practice scurte, pentru a pune în aplicatie cunoștințele dobândite.
Locația executării și coordonatorul	Programul va fi coordonat de Asociația Microregională Alcsík și Liceul Tehnologic Tivai Nagy Imre și va fi implementat la nivelul microregiunii în parteneriat cu unitățile turistice locale.
Durata executării programului	Pe durata de implementare al prezentei strategii.
Lucrări pregătitoare	<ul style="list-style-type: none"> - proiectarea bucătăriilor - inventarierea necesarului de echipamente - realizarea și dotarea bucătăriilor - elaborarea programei de practică - încheierea acordurilor de parteneriat cu unitățile turistice care vor oferi loc de practică pentru elevi

Rezultatul așteptat al programului	În urma discuțiilor purtate cu reprezentanții școlii și a unităților turistice locale, lipsa cunoștințelor practice este deficiența cea mai mare a elevilor care doresc să lucreze în domeniul turistic.
Sustenabilitatea și continuarea programului	Bucătăria poate fi utilizată pentru prepararea alimentelor pentru evenimente speciale legate de programul școlar, vizite ale reprezentanților din localitățile înfrățite, etc.
Posibile surse de finanțare	Școala poate aplica pentru finanțare nerambursabilă din surse guvernamentale din Ungaria, orientate spre programe educaționale sau cele menite să dezvolte antreprenoriatul. M8/6B Dezvoltarea armonioasă a spațiului rural
Propuneri comunicații de marketing	Utilizarea unei bucătării performante în sistemul educațional de profil contribuie mult la ridicarea nivelului de cunoștințe (în special a celor de natură practică), astfel va crește și renumele școlii. Posibilitatea trebuie larg mediatizată la nivel microregional pentru influențarea opțiunilor de alegere a școlii, mai ales prin metode de comunicare utilizate frecvent de elevi (facebook, twitter, etc.)
Sinergie: Legături cu alte domenii, programe	Programul poate fi legat cu cel de mobilitate, în vederea dobândirii experiențelor din străinătate, dar este important și oportunitatea de a învăța limba română sau limbi de circulație internațională
Observații	Un rol important în acest program pot avea unitățile de învățământ cu profil din județ (Liceul Tehnologic Petőfi Sándor Dăneșt, Liceul Tehnologic Johannes Kájoni Miercurea Ciuc, Liceul Tehnologic Kós Károly Miercurea Ciuc), care pot utiliza bucătăria contra cost pe baza unui program prestabilit, contribuind astfel la sustenabilitatea programului.

16. Centru Situații de Urgență și Intervenții pentru microregiunea Ciucul de Jos

Programul	Înființarea unui Centru de Coordonare a Activităților pentru Situații de Urgență și Intervenții la Ciucul de Jos
Direcția de dezvoltare	social
Domeniul de dezvoltare	social
Scopul programului	Înființarea unui Centru de Coordonare a Activităților pentru Situații de Urgență și Intervenții la Ciucul de Jos cu scopul de a reduce timpul de reacție pentru cazurile de urgență din microregiune
Conținutul programului	<p>Echipa de pompieri voluntari a Comunei Sânmartin s-a înființat în anul 2001, funcționând de 15 ani. Pompierii câștigă anual numeroase competiții de nivel județean, și național, participă la instruirile Consiliului local al comunei Sânmartin le sprijină activitatea prin dezvoltarea continuă a mașinilor, echipamentelor necesare funcționării echipei, care este activă nu numai în incinta comunei, dar și în comunitatele învecinate.</p> <p>Datorită poziției geografice, din comuna Sânmartin sunt ușor și rapid accesibile 7 comune din Ciucul de Jos (Cozmeni, Tușnad, Ciucsângheorgiu, Sânsimion, Sântimbru, Sâncrăieni, și satele comunei Sânmartin). Programul prevede construirea unei clădiri separate în incinta comunei Sânmartin, în care pot fi adăpostite mașinile, echipamentele, dotările echipei de pompieri, funcționând ca un Centru de Coordonare a Activităților pentru Situații de Urgență și Intervenții, deservind situațiile de urgență din Sânmartin, localitățile învecinate, pădurile din Ciucul de Jos.</p>
Locația executării și coordonatorul	Sânmartin, Serviciul pentru Situații de Urgență din cadrul Primăriei Sânmartin
Durata executării programului	2017 - 2020
Lucrări pregătitoare	SF, PT
Rezultatul așteptat al programului	Reducerea timpului de reacție pentru cazurile de urgență din microregiune, creșterea eficienței stingerei incendiilor și a rezolvării altor situații de urgență, care servesc la mărirea gradului de siguranță

	a comunității, precum și păstrarea și protejarea patrimoniului arhitectural, și a bunurilor materiale ale locuitorilor.
Sustenabilitatea și continuarea programului	
Posibile surse de finanțare	Măsura M8/6B al Asociației LEADER "Csík" - Dezvoltarea armonioasă a spațiului rural
Propuneri comunicații de marketing	Puterea comunităților unite
Sinergie: Legături cu alte domenii, programe	
Observații	

17. Program de prevenire și de protecția împotriva inundațiilor și secetei din microregiunea Ciucul de Jos

Programul	Protecția resurselor naturale în microregiunea Ciucul de Jos
Direcția de dezvoltare	Mediu, resurse naturale
Domeniul de dezvoltare	Protecția mediului
Scopul programului	Protecția apelor, solurilor, habitatelor și a pădurilor în zone de protecție naturală.
Conținutul programului	<p>Programul reprezintă protecția complexă a habitatelor naturale și transformate antropic, menținerea și protecția resurselor de apă în microregiunea Cicului de Jos. Suprafețe însemnante aflate în folosință agricolă (pajiști și fânețe) sunt în aceeași timp și habitate pentru plante și animale ocrotite, unele chiar unice în țară. Prin program se urmărește promovarea unor activități agricole care au un impact minim asupra acestor habitate (precum metodele tradiționale), introducerea folosirii materialelor chimice cu impact durabil asupra apelor (inclusiv a uleiurilor minerale utilizate ca lubrifiant la mașinile agricole), analiza posibilității reconstruirii sistemelor de drenaj și a cursurilor apelor curgătoare, ținând cont și de populația de castori existentă în microregiune. Având în vedere faptul că o parte din terenuri este suprapusă ariilor protejate prin Natura 2000 care restricționează unele activități agricole, este posibilă amenajarea adăpătoarelor și hrănitoarelor pentru animale sălbaticice (căprioare, cerbi), care ulterior pot deveni puncte de atracție pentru drumuri tematice.</p>
Locul executării	Pajiștele și fânețele satelor componente – prin păstrarea agriculturii tradiționale, funcționarea structurilor Natura 2000
Intervenții	Amenajare rezervoare de apă de-a lungul râului Olt, pârâurilor Fișag, Nagyos,

	Vermed, Asău pentru diminuarea forței apelor cu ocazia periodelor cu precipitații și diminuarea efectelor cauzate de secetă. Promovarea metodelor tradiționale de agricultură și eliminarea utilizării materialelor chimice și a lubrifiantilor minerale. Identificarea locurilor care nu utilizează agricolă și asigurarea habitatelor pentru animale.
Durata execuției programului	2017 – 2030
Rezultatul	Menținerea gospodăriilor din satele cu risc de inundații, menținerea apelor de suprafață care pot fi utilizate ca ape pentru irigații.
Sinergie: Legături cu alte domenii, programe	Gestionarea vânăturii Drumuri tematice
Posibile surse	POIM, fonduri de guvern, fonduri private.

Analiza încadrării strategiei de dezvoltare a microregiunii Ciucului de Jos în documente strategice de dezvoltare locale, județene, regionale, naționale.

Existența unei strategii de dezvoltare locală, ca instrument de management utilizat pentru a aborda problemele și oportunitățile cu care se confruntă o comunitate, reprezintă o condiție esențială pentru asigurarea unei dezvoltări locale armonioase, fapt recunoscut atât de conducerea de la nivel județean, cât și la nivel local. Astfel, toate cele 9 comune, și cele 2 orașe ale microregiunii Ciucului de Jos au elaborat – sau sunt în curs de elaborare – propriile strategii de dezvoltare locală, în care sunt descrise viziunile de viitor ale comunităților. La elaborarea strategiei la nivelul microregional cel mai important lucru este armonizarea acestor propunerile de dezvoltare, și identificarea acelor direcții comune de dezvoltare, care sunt menite să genereze efecte sinergice, să consolideze strategiile în parte, să găsească punctele de dezvoltare care sunt de importanță comună pentru majoritatea comunelor, și să asigure și complementaritatea lor cu strategiile județene, naționale.

Analizând strategiile locale care ne stau la dispoziție (ex. Strategia de dezvoltare – 2015-2020 a comunei Sântimbru, Plăieșii de Jos, Miercurea Ciuc, etc.), se poate enunță că actorii implicați în dezvoltare din Ciucul de Jos recunosc, că cele mai importante direcții de dezvoltare sunt cele din domeniul resurselor umane, crearea și dezvoltarea imaginii și al brandului local, utilizarea resurselor naturale ca surse de venit pentru producători, cât și al potențialul turistic, precum și exploatarea posibilităților de colaborare în diferite ramuri ale economiei.

În dezvoltarea turismului de la nivel regional (nu numai în microregiunea Ciucul de Jos, dar și pe întreg teritoriul LEADER "Csík", sau la nivel județean), respectiv în valorificarea potențialului turistic, o dezvoltare importantă ar consta în demararea unui program de instruire a ghizilor locali, cu scopul, ca în fiecare sat să existe câteva persoane cu cunoștințe profunde și autentice despre loc (cunoștințe istorice, geografice, culturale, economice, turistice, etnografice, cunoașterea persoanelor importante locale din trecut și prezent, a produselor locale, a pensiunilor, programelor, etc.). Aceste informații să poată fi accesate digital în cel puțin trei limbi de către turiști, prin aplicații sau de pe portaluri web, prin ofertele pensiunilor, prin toate canalele posibile. Turiștii vor putea fi primiți de acești ghizi locali care vor putea să ofere servicii de calitate, de informare despre/și în zonă. Firesc, ghizii locali trebuie să cunoască limbile de circulație internațională. În realizarea acestui program comunele trebuie să se alăture programelor de nivel LEADER, sau județean, ca și în cazul dezvoltării sistemului MDT.

Prezenta Strategie este orientată spre dezvoltarea zonei rurale, însă în analiza posibilităților de dezvoltare a microregiunii trebuie să avem în vedere

propunerile formulate în Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Miercurea Ciuc, oraș cu o populație de 38.966 de locuitori, aparținând Microregiunii. În Portofoliul de proiecte al SIDU al municipiului Miercurea Ciuc (<http://planificatiosrl.blogspot.ro/2016/05/sidu-miercurea-ciuc-consultare-publica.html>) sunt formulate 55 de propunerile de proiecte, dintre care putem identifica unele, care pot avea, sau chiar este necesar să aibă continuitate din punct de vedere economic și social cu celelalte localități ale microregiunii:

- *În domeniul transportului:* punctul 2 - Investiții în siguranța circulației pe strada Brașovului – având în vedere numărul mare de elevi și angajați, care fac naveta zilnică între oraș și locuință, trebuie să fie realizat conexiunea circulației cu satele Ciucului de Jos, precum și punctul 9 - Achiziționare de autobuze electrice, punctul 22 - Stații TPL inteligente fără bariere, punctul 28 - Infrastructura de ciclism: trasee, suport biciclete stradale, punctul 32 - Sistem public de închiriere biciclete.
- *În domeniul social:* punctul 4 - Centru rezidențial pentru vârstnici din Miercurea Ciuc, punctul 7 - Centrul pentru persoane cu demență, punctul 14, 15, 16 - Centre de zi pentru persoane cu dizabilități, 19 - Centru de zi pentru vârstnici – având în vedere, că în zona Ciucului de Jos nu există astfel de instituții.
- *În domeniul dezvoltării rurale* – punctul 51 - Modernizarea halei agroalimentare, deoarece este oportun, ca această hală să găzduiască produsele tradiționale din Lanțul de aprovizionare scurt la Ciucul de Jos, precum și produsele forestiere nelemnăoase prelucrate din microregiunea Ciucului de jos.

Strategia de dezvoltare a microregiunii Ciucului de Jos este complementar cu strategiile locale, și se încadrează în obiectivele prioritare ale următoarelor strategii județene:

- Strategia de dezvoltare generală a județului Harghita pentru perioada 2015 – 2020
- (http://analiza.judetulharghita.ro/wp-content/uploads/2016/12/AnalizaSiStrategie_20161012.pdf). În Planul de monitorizare al Direcției Strategice de dezvoltare 1 – Creșterea economică susținută, obiectivul Prioritar 1.1 îl constituie Dezvoltarea turismului, enumerând aceleași axe prioritare, cât și cele identificate în Strategia de dezvoltare a microregiunii Ciucului de Jos, adică valorificarea potențialului turistic, dezvoltarea serviciilor turistice, promovarea potențialului turistic local. Al doilea obiectiv prioritar (1.2) este Dezvoltarea sectorului agro-zootehnic, și a silviculturii, prin care este subliniată dezvoltarea bazată pe produse tradiționale

locale. Dezvoltarea capitalului uman este o axă la fel de importantă în conceptul dezvoltării județului.

- În Strategia de dezvoltare a turismului din județul Harghita (http://elemzo.hargitamegye.ro/wp-content/uploads/2015/01/Strategia_de_dezvoltare_turism_105_din_2009.pdf) sunt prezentate aceleași obiective strategice, care sunt formulate în descrierea portofoliului de proiecte al Strategiei de dezvoltare a Microregiunii Ciucului de Jos, adică dezvoltarea ecoturismului și a turismului activ, precum și diversificarea agroturismului.

- Programul de dezvoltare economică a județului Harghita pe perioada 2012 – 2020
- (http://analiza.judetulharghita.ro/wp-content/uploads/2015/01/PDEJH_2012-2020_RO.pdf)

În Prioritatea 1- Conform acestui document, producția alimentară de calitate implică programe de dezvoltare care să acopere toate nivelurile industriei: producția, prelucrarea și comercializarea. Pilonul conține programe, care asigură ca producția de materie primă necesară să fie organizată în mod sustenabil, să asigure creșterea valorii adăugate prin prelucrare, respectiv să asigure dezvoltarea căilor de valorificare în regiune și în afara lui. Realizarea dezvoltării este bazată pe înființarea micilor unități de prelucrare, sprijinirea cooperativelor agricole și a asociațiilor de producători, cursuri de specializare în domeniul agro-alimentar – priorități, care sunt descrise și în Strategia de dezvoltare a microregiunii Ciucului de jos.

- În Strategia culturală a județului Harghita pe perioada 2013 – 2020 (<http://analiza.judetulharghita.ro/wp-content/uploads/2015/10/CJHR-Strategia-Culturala-2013-2020.pdf>) putem identifica aspecte identice în prioritatea 6 – Lărgirea cantității și gamei produselor culturale regionale, prin crearea unor evenimente culturale speciale, și organizarea taberelor de vară culturale pentru tineri și între Dezvoltarea unei identități unitare ale microregiunii "Ciucul de Jos".

- În Strategia de Dezvoltare Rurală a Județului Harghita pe perioada 2010-2020, axată pe dezvoltarea sectorului agrar (http://elemzo.hargitamegye.ro/wp-content/uploads/2015/01/Strategia_de-dezvoltare_agrara_2010_2020_RO_317_17122010.pdf) în elementele viziunii de viitor îndeplinirea funcțiilor agricole în mod durabil se referă la faptul că se vor iniția următoarele intervenții: cultivarea plantelor alternative (biomasă) și creșterea animalelor (apicultură, creșterea speciilor unicat); extinderea

alternativelor de ocupare și de obținere a unui venit, asigurând astfel condiții de trai rezonabil (diversificarea activităților), prelucrarea produselor agricole, bioagricultura, agricultura organică, ocrotirea modului de viață rural, a comunităților rurale, a organizațiilor și a valorilor și tradițiilor culturale, intensificarea devotamentului tinerilor întreprinzători față de mediul rural, servicii de protecția mediului și naturii, ocrotirea și îmbunătățirea peisajului, menținerea biodiversității, dezvoltarea turismului rural – elemente, care se regăsesc în prioritățile de dezvoltare a Strategiei de dezvoltare a microregiunii Ciucului de Jos.

- În ceea ce privește documentele strategice care vizează conservarea ariilor naturale protejate de la nivelul microregiunii până în prezent au fost elaborate următoarele Planuri de management:

- Situl Natura 2000 Bazinul Ciucului de Jos ROSCI0007 (http://www.ogaccent.ro/docs/PM_BCJ_MONITRUL_OFICIAL_sept_2015.pdf), aprobat prin Ordinul Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor nr. 1287/2015. Din perspectiva prezentei strategii sunt relevante mai ales următoarele Măsuri de management incluse Planul Operațional: Programul 4 Ecoturism și promovare; Programul 5: Informare, conștientizare, educație ecologică.
- Situl Natura 2000 Tinovul Mohoș - Lacul Sfânta Ana ROSCI0248 (http://www.mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/2016-03-23_PM_Tinovul_Mohos_Lacul_Sfanta_Ana.pdf), aflat în proces de consultare / dezbatere publică. Principalele măsuri de management relevante din perspectiva prezentei strategii sunt: Tema B. Conservarea tradițiilor; Tema D. Turism și recreere; Tema E. Educație și conștientizare.

- Situl Natura 2000 Depresiunea și Munții Ciucului ROSPA0034 – Planul de Management este în curs de elaborare prin Asociația Microregională Pogány-havas.

BIBLIOGRAFIE

1. **REGULAMENTUL (UE) nr. 1305/2013** al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului cu modificările și completările ulterioare;
2. **REGULAMENTUL (UE) nr. 1303/2013** al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului cu modificările și completările ulterioare;
3. **REGULAMENTUL (UE) nr. 1307/2013** al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 637/2008 al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 73/2009 al Consiliului;
4. Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR) – Direcția Generală de Dezvoltare Rurală (AM PNDR): **Programul Național de Dezvoltare Rurală** pentru perioada 2014-2020, versiunea consolidată februarie 2016, număr CCI: 2014RO06RDNP001;
5. Ministerul Fondurilor Europene, Direcția Generală Programe Capital Uman: **Programul Operațional Capital Uman** pentru perioada 2014-2020, versiunea consolidată februarie 2015, număr CCI: 2014RO05M9OP001;
6. **Consiliul Județean Harghita: Strategia de Dezvoltare Rurală a Județului Harghita** pe perioada 2010 - 2020, axată pe dezvoltarea sectorului agrar, http://elemzo.hargitamegye.ro/wp-content/uploads/2015/01/Strategia_de-dezvoltare_agrara_2010_2020_RO_317_17122010.pdf;
7. **Consiliul Județean Harghita: Programul de Dezvoltare Economică** pe perioada 2012 - 2020, http://analiza.judetulharghita.ro/wp-content/uploads/2015/01/PDEJH_2012-2020_RO.pdf;
8. **Consiliul Județean Harghita: Strategia de Protecția Monumentelor Istorice din Județul Harghita 2013-2023**, http://analiza.judetulharghita.ro/wp-content/uploads/2015/04/strategia_patrimoniu.pdf;

9. **Consiliul Județean Harghita:** Strategia de Dezvoltare a Turismului din Județul Harghita, http://elemzo.hargitamegye.ro/wp-content/uploads/2015/01/Strategia_de_dezvoltare_turism_105_din_2009.pdf;
10. **Consiliul Județean Harghita:** Strategia de Dezvoltare Culturală a Județului Harghita pe Perioada 2013 – 2020, <http://analiza.judetulharghita.ro/wp-content/uploads/2015/10/CJHR-Strategia-Culturala-2013-2020.pdf>;
11. **Consiliul Județean Harghita:** Strategia de Sport a Județului Harghita pe Perioada 2010-2020, http://elemzo.hargitamegye.ro/wp-content/uploads/2015/01/Strategia_de_dezvoltare_sport_RO.pdf;
12. Comuna Sântimbru: Strategia de dezvoltare Comuna Sântimbru 2015-2020, manuscris;
13. Institutul Național de Statistică, Recensământul Populației și al Locuințelor 2002 și 2011;
14. Institutul Național de Statistică, Baza de date Tempo-online, 2014;